

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fehérvári utca 5-7. Telefon: 159-480, 358-500

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belső hírek

1968. október 30.

bb 1. gáspár sándor beszéde

1968 október 30.

hi/j szb zs

a szerkesztőségek rendelkezésre bocsátjuk gáspár sándornak a parlamentben - a hazafias népfront és a szót emléknap-ségén - elhangzó beszédét. keretet később adunk, az anyag elhangzásig embargós!

x x x

- a mai nap számunkra azért különös jelentőségű, mert munkaszabadsági keretekben rendszerint a szocializmus történetének eseményeiről szoktunk megemlékezni, most azonban polgári forradalom évfordulóját ünnepeljük - mondotta bevezetőben, majd arról szólt, hogy az őszirózsás forradalom, az 1918. október 31-én győzedelmeskedett polgári demokratikus forradalom negyedszázadon át horthyék ellenforradalmi rágalomhadjáratának célpontja volt. tengernyi hazugságot hordtak össze ellene. a haza elvesztésével vádolták azokat, akik a nemzet javát háborúba küldték idegen érdekekért, akik a két világháború között európa egyik legreakciósabb hatalmát építették ki és a második világháborúban - ha lehet még szörnyűbb módon - megismélték régebbi bűneiket. de az 1918-as magyarországi forradalom végül is megtisztult emlékek lett és ma már nagyszerű tettként ragyog népünk előtt.

ezután az őszirózsás forradalom előzményeiről szólt. rámutatott: ha egy párt magyarországon tömegtámogatást, forradalmat akart, vagy akár csak reformokat óhajtott a xx. századbeli magyarországon, 1848 folytatójának kellett magát neveznie, habsburg-ellenesnek mutatkoznia, valamint földbirtokreformot kellett ajánlania és keresnie kellett a tisztességes együttélés útját a nemzetiségekkel. ezt az utat választotta - őszintén - károlyi mihály pártja, jászi oszkar radikális pártnak nevezett értelmiségi csoportja, s programja egy részében a magyarországi szociáldemokrata párt is. ez volt az a három legális politikai erő, amely később a nemzeti tanácsot alkotta.

/Folyt.köv./

Lele

-1-

bb 1. /gáspár sándor... 1. folyt./-szb

- 1848 eszméi tovább éltek, mert a megmaradt és vezető szerepet játszó nagybirtokos osztály mellett a parasztság változatlanul vigasztalan nyomorban élt, s a nemzetiségek továbbra sem találták a helyüket a reakciós uralkodó keretel között. Magyarország súlyosan elmaradt az európai gazdasági és politikai fejlődésben.

- 1848 folytatása és továbbfejlesztés napirenden volt tehát, új nemzetközi és hazai viszonyok közepette. Ám a magyar társadalom vezetését a század elején tiszta istván és pártja a munkapárt jelképezte. mögötte sorakozott fel a néppel szembeni kiméletlenségre nevelt, jól szervezett, elnyomó apparátus: a hivatalnoki, csendőri, rendőri, katonai törzs, amelynek tagjai semmi hajlandóságot nem mutattak arra, hogy helyüket békésen átadják, nemhogy forradalmároknak, de akár enyhébb irányzatoknak is. a radikálisok elégedetlensége, a szervezetlen tömegmozdulások, a külföld rosszallásai nem ingatták meg az „ur Magyarországot”, vezetőit abban a hitükben, hogy isten akaratából kormányoznak és fognak is kormányozni az idők végezetéig. nem változott hitük és törekvésük a háború kitörésével, sőt elvesztésével sem. nem tágtottak sem a polgári, sem a proletárforradalom hónapjaiban, és ők álltak ismét csatasorba a horthy uralkodó idején is. ezettől, elszánt, rutinos reakció volt ez, amellyel szemben semmiféle békés illúzióknak nem volt jogosultsága.

- végül is a történelem meghozta a várva-várt változást. az imperialista háborúnak - a kezdeti kődösítések után - kiderült teljesen néppellenes jellege. a földesurak, tőkésök, hadiszállítók gazdagodása, a hivatalnoki korrupció, a csendőri önkény, a kifosztás, a front-hírek viharos gyorsasággal ébresztgették a forradalmi elszántságot a nép legszélesebb rétegeiben.

- a béke katonáinak száma nőttön-nőtt. a fronton és a hátsó országban kemény megtorlás várt rájuk, a béke követelése mégsem hallgatott el. háborúellenes szervezkedés folyt üzemekben és falvakban, baráti körökben és a legális szervezetekben. minőségi változás, fejlődés azonban csak akkor következett be, amikor a háborúellenes tömegmozgalomnak lelkesítő célt adtak a szocializmus eszméi, s a forradalmi munkások vették át a vezetést.

/folyt.köv./

Lel.

-2-

bb 1. /gáspár sándor... 2. folyt./-szb

- a magyar munkásosztály öntudatos rétegei már korábban a szociáldemokrata pártban és a szakszervezetekben tömörültek. a különböző irányzatok egymás mellett működése és harcai ellenére ez a párt maradt a munkásosztály egyedüli politikai szervezete, egészen 1918 novemberéig, a kommunisták magyarországi pártjának megalakulásáig. a hivatalos pártvezetőség ugyan az utolsó percig kitartott reformista vonalvezetés mellett, de a munkástömegek - elsősorban a nagy gyárakban, a hadiüzemekben - mindenki másnál gyorsabban forradalmivá váltak és nem egyszer álláspontja módosítására kényszerítették a pártvezetőséget. nemcsak a fővárosban, hanem a vidéki városokban, ipari központokban - ózdon, nagykanizsán, szegeden, pécsen - gyakoriak voltak a munkásság mozgalmi, utcai tüntetései. ezekkel a tömegekkel már nem lehetett elfogadtatni, hogy a választójog legyen a legfőbb követelésük.

- a szociáldemokrata párt 1918 október elején kénytelen viszonylag radikális programmal előlépni. a választójogon túl a nemzeti egyenlőség, a megváltásos földreform, az államosítás, és a határozottabb érdekvédelem jelszavát tüzi zászlajára. de már ez sem elégíti ki a munkásságot.

- mit akar a magyar munkásosztály zöme a háború utolsó időszakában? könnyű rá válaszolni: a lenini megoldást. az októberi szocialista forradalom sikere után néhány nappal, 1917 november 25-én, százezer munkás üdvözlö az iparcarnok előtt orosz osztálytestvérei diadalát. az orosz példa él a kor munkás jelszavaiban, programjaiban, javaslataiban és tetteiben. ennek tapasztalatait ismertették itthon a hazatért hadifoglyok tiz- és százazrel. az orosz példa alapján vált már a háború alatt tudatossá és rendkívül szélessé a forradalmi hatalmi szervek, a tanácsok szervezése, üzemben, városban, katonaságnál és falun egyaránt.

- a parasztság soraiban a háború minden napja növelte az elégedetlenséget. de volt a lakosságnak egy kategóriája, amely a saját bőrén, a legközvetlenebbül érezte az uralkodó osztály háborús bűneit, és mindenáron menekülni akart az urak háborújából: ez a katonaság volt. a hadsereg bomlott. katonák tizezrel jöttek haza, forrponton volt a hangulat. ezek a katonák - és nemcsak közlegények, hanem szép számmal tiszték is - jelentős szerepet játszottak a forradalmi eseményekben.

/folyt.köv./

Lel.

-3-

bb 1. /gáspár sándor... 3. folyt./-szb

- ám az ur-i hatalom makacsul, minden erejét megfeszítve ellenáll a nyomásnak. tárgyal, hogy időt nyerjen. már hajlandó egyik miniszterelnököt felcserélni a másikkal, de a hatalmat nem adja ki a kezéből. október utolsó hetében a legnagyobb feszültség megalakul a nemzeti tanács, de vár, tárgyal. önkéntes hatalomátadásra számít, nem akar zavart és erőszakot. vezetői úgy vélik, hogy minden az ölükbe hull, a békés kibontakozás illúzióit melegengetik.

- aztán megtörtént a fordulat, október 30-án, 31-én: a fegyvergyári munkások és a katonaság fegyvereivel, a munkásság sztrájkjaival és tüntetéseivel, lelkes néptömegek részvételével, a foglyok kiszabadításával, az ellenforradalom fegyveres tartalékainak megnyerésével, vagy megfutamításával, és az őszirózsák, amelyek a közeli halottak napjának csokraiban virítottak, egyszerre elborították az utcákat. bekerültek a puskák csöveibe, az ablakokat és a gomblyukakat díszítették.

- végre tudomásul vette a változást a király és a főherceg is. a kormányt alakító nemzeti tanács is megértette, hogy forradalom segítségével került hatalomra, és hozzá látott történelmi feladatainak teljesítéséhez.

gáspár sándor ezután arról beszélt, hogy a győztes polgári forradalomnak választ kellett adnia - mégpedig tettekkel is - a korábbi kérdéseire. annál inkább, mert békés és teljes győzelmet aratott. a mérlegeléshez viszont hozzátartozik annak az elismerése is, hogy a cselekvés előtt az út nem volt teljesen szabaddal; nem volt még békekötés, hiányzott a nemzetközi elismerés, a körülmények eléggé szokatlanok voltak, a várakozás pedig háttérben.

- az őszirózsás forradalom pártjai és vezetői demokratikus rendszert óhajtottak, persze polgári módon demokratikusot, semmivel sem többet. nem akartak senkit bántani, aki - látszólag - őket nem bántotta. azonban nem lehetett egy ,,tökéletesített" 48-at, végrehajtani az uralkodó osztályok kiváltságainak érintetlenül hagyásával. /folyt.köv./

2507

-4-

az utca nem tudott betelni a forradalom győzelmével.

bb 1. /gáspár sándor... 4. folyt./-szb

lehetett-e földreformra gondolni a nagybirtokok kisajátítása, a feudálisok megsértése nélkül? a földbirtokreform törvény februárig késett, akkor is megváltási árat szabott, de utána is csak egyetlen nagybirtokot osztottak fel, károlyi mihályt, önkéntes felajánlás alapján. igaz, később már kisajátítások is voltak, ám ezeket felülről élesen helytelenítették. a cselédek és kisbérlők csoportjai, a paraszt-tanácsok sok földet elfoglaltak és meg is műveltek, de kiátkozást és nem egyszer foglyot kaptak érte. a kormány képtelen volt bármilyen radikális lépésre elhatározni magát saját reformja védelmében. a föld nem lett a paraszté.

- a demokratikus rendszernek el kellett volna fojtania a mult erőire támaszkodó ellenforradalmi szervezkedést, s ezt a forradalmi tömegekre támaszkodva kellett volna véghezvinni. a vezetők egyrésze saját osztálykorlátait nem tudta át lépni, mások jószándékuak, de naivak és tapasztalatlanok, s ezt kihasználta a forradalommal szembenállók, akik ugyan a forradalom nevében, de a burzsoázia érdekében cselekedtek, a magántulajdon védelmére keltek.

- az önvédelem a proletárokat arra készítette, hogy szembe szálljanak nemcsak a fegyveres ellenforradalommal, hanem a tökéletes szabotálással is. kénytelenek voltak üzemeket, bányákat megszállni és közvetlenül igazgatni, ha azt akarták, hogy a termelés zavartalan legyen és ők maguk kenyér nélkül ne maradjanak. ahogy falun, úgy a városokban is kegyetlen megtorlás volt a válaszul. a demokráciát a gazdagok sajátították ki maguknak, a dolgozóknak továbbra is a nyomor és az elnyomás jutott.

- ami a szociális törekvéseket illeti, kétségtelen, hogy ilyen elképzelései is voltak a nemzeti tanácsnak, a szociáldemokrata pártnak és károlyi mihálynak. az elgondolásokból azonban nem sok valósult meg. ha valamire született is határozat, a végrehajtást elsabotálta a hivatali apparátus.

folyt.köv./

-5-

2507

bb 1. /gáspár sándor... 5. folyt./-szb

- a tömegek harca folytatódott november után is. eleinte még a kormány támogatásának szándékával, de később már egy új, fejlettebb társadalom megteremtése érdekében. kibontakozott a forradalom második szakasza. a polgári forradalom átcsapott szocialista forradalomba.

- a magyarországi polgári forradalom fő zászlóvivői a nincstelen tömegek voltak, elsősorban a munkások, a katonák. a forradalom második szakaszának keresztülvitelére is ők vállalkoztak, de most már nagy harci tapasztalatokkal felvértezett, a szervezethez sokkal nagyobb fokán és olyan tudatos élcsapat vezetésével, mint a kommunisták magyarországi pártja.

- a forradalmi öntudat fejlődéséhez előbb a háború, majd maga a polgári forradalom szolgáltatta az alapot. a szervezethez magasabb fokú nemcsak a szociáldemokrata párt és a szakszervezetek taglétszámának és hálózatának kiszélesedésében, megerősödésében jelentkezett, hanem olyan új és rendkívül mozgékony szervezési formák általános meghonosodásában is, mint a munkások, a katonák, a parasztok és más rétegek táncsai.

- a tanácsok hamarosan második - és nem csekély - hatalomra váltak. a megvalósításra váró szocialista társadalom építőelemeinek szerepét töltötték be. a legfontosabb új erő a forradalmi átalakulásban november után a kommunisták magyarországi pártja volt. a párt ugyan mindvégig üldözött szervezet volt, mégis védelmet nyújtott a kizsármizetteknek, szervezte és bátorította őket. hamarosan befolyása alá vonta az ifjúságot és a szociáldemokrata vezetéssel elégedetlen bizalmiakat, munkástanácsokat. programjában megváltás nélküli földosztást, a tőkés tulajdon kisajátítását, az ellenforradalommal szemben a nép felfegyverzését, a közélet demokratizálását tűzte célul.

hangsúlyozta gáspár sándor, hogy a fejlődés e szakaszának kétségtelenül fontos személyisége volt károlyi mihály. károlyi mihály hosszú utat tett meg a politikában a magyarországi 1918-19. évi forradalmak veresége után, de e hosszú ut egy részét már szocialista eszmék szegélyezték./folyt.köv./

Zsolt

bb 1. /gáspár sándor... 6. folyt./-szb

ő maga írja „egy egész világ ellen”, című könyvének előszavában: „elszakadtam osztályomtól és érett ésszel, megpróbált szívvel új közösséget választottam: a magyar dolgozókat. velük érzem összeforrvá magam elválaszthatatlanul.”

- az 1918-as polgári forradalom vezetői képeseknek bizonnyultak arra, hogy kivigyék népünket, országunkat, az évszázados tespedésből és a nagy, emberi, forradalmi tettek széles országutjára vezessék. tisztelet emléküknél!

befejezésül ezeket mondotta: 23 éve szabadok vagyunk. azóta - és csak azóta - teljesíthettük 1918 célkitűzéseit. véghezvittük - a munkásosztály és a kommunista párt vezetésével - egy radikális polgári forradalom feladatait és most a szocializmus teljes felépítésén dolgozunk. nemzetünk javára hasznosíthatjuk minden tehetségünket, kezdeményezésünket. ez a lehetőség nem adatott meg elődeinknek 1918-ban. a szovjet hadsereg egységei 1944-45-ben erejük teljében meg tudták valósítani azt, ami 1919-ben nem sikerült: magyar földre értek és szabadságot hoztak, majd 1956-ban segítettek kivédeni az ellenforradalmi támadást. a szovjetunióval való szövetségünk a mi nemzetünk forradalmunk fő támasza, leghűségesebb őre!

- a polgári forradalom 50. évfordulójára emlékezve megajánljuk a tisztelet zászlaját a forradalom és hősei előtt, az alkotó, a hazáját szerető ember magabiztonságával nézünk jövőnk, a szocialista Magyarország megvalósulása elé. /mti/

bb 2. utolsó simítások a baross téri gyalogos-aluljáróban
1 sb/gk-ju ie la 1968. október 30.

a rottenbiller utca-mező imre ut közötti gyalogos aluljáróban megkezdődtek a diszitó munkák, az utolsó simítások. a kőfaragó és épületszobrászipari vállalat dolgozói a padozatot és a lépcsőt szinte elkoptathatatlan sötét gránittal, az aluljáró falait pedig fehér márvánnyal borítják. az aluljáró csaknem 800 négyzetméternyi nemes burkolatot kap. a munka november végére készült el.

a vállalat több metro állomás burkolásán is dolgozik. a népstadion uti mélyállomáson már a burkolat-disz egyharmada a helyére került. a padozatot a szovjetunióból szállított labradori, valamint magyar szandai fekete gránitból, a lépcsőket mauthauseni sötét gránitból, a falburkolatot fehér márvánnyal készítik. a vállalat dolgozói a kmp megalakulása 50. évfordulójának-tiszteletére a népstadion uti és a baross téri metró-állomás áprilisi átadására tervezett burkoló munkáit az év végére befejezik. /mti/

bb 3. felgöngyölhető gypszyonyeg 16 fűféléből
a vis-cs/mné-ju ká la 1968. október 30.

a szarvasi öntözési és rizstermesztési kutató intézetben a szikes talajokon is jól diszáló, a tiprást bíró fűféléket nemesítették ki. az intézet idején „slágere”, a felgöngyölhető gypszyonyeg, amelyet 16 fűféléből állítottak össze. a különleges gypszyonyeg 2 centiméter mély talajjal és gyökérzettel fejti fel szelvényként, majd az új helyen kiterítve megtiporják, öntözik, s 8-10 nap múlva megered a szivacsos szerkezetű hajszálgyökér-réteg. négy méteres „futószönyeget”, szedték el és telepítették át parkok pázsitjának pótlására. jövőre a jól bevált fűfélékből és fűzéből apró gyepképeket készítenek, amelyekből a lakások erkélyein vagy az előszobákban „mini gypszyonyeg”, telepíthetnek. /mti/

Zel

bb 4. a rádió nyilvános kamarazenei hangversenyei
1 ol/lk-ju sr la 1968. október 30.

november 13-án kezdődnek a „századunk zenéje”, című első koncerten mező lászló, sebestyán ernő, szűcs mihály, zempléni kornél, valamint a magyar rádió és televízió énekkara lép fel. amelyet sapszon ferenc vezényel. a koncertet követően egy újabb modern zenei hangversenyre, majd két romantikus kamarazenei kerül sor. schubert, mendelssohn, schumann és brahms műveiből. január 15-én a világhírű svájci szopránénekesnő, maria stader ad dalestet a stúdióban. márciusban kezdődik beethoven összes vonósnégyesének ciklikus előadása a tátrai vonósnégyes tolmácsolásában. /mti/

--

bb 5. felújítják a somlói szőlőket
a vid-cs/tné-ju ká la 1968. október 30.

a napokban 200 holdon megkezdtek a nagyüzemi szőlőtelepítések a somlói borvidéken. ezzel a régi híres borvidéket megmentik a pusztulástól. a szakemberek felmérései szerint ugyanis a hegy 800 holdnyi szőlője csaknem 90 százalékosan kiöregedett, régi telepítésű. a terület 4000 tulajdonos között oszlik meg, ami eddig gátolta a rekonstrukciós munkákat. most három tsz: a devecseri, a somlószelecsi és a dobai együttes erővel fogott hozzá a somlói szőlők felújításához. az uttoró munkát a negyközségbe tömörült kistermelők folytatják. a felújítással párhuzamosan megváltoztatják a fajták eddigi arányát, a hagyományos olaszrizlingen kívül a telepítendő fajták között szerepel az ősi juh-fark-szőlő, amelynek évszázadokkal ezelőtti hírnevét köszönheti a hegy. ugyancsak helyet kap a telepítésekben a népszerű tramin, és a korai piros veltelini. /mti/

--

Zel

bb 6. vevőszolgálat a luxus áruházban

i kf/kf-ju ie la

1968. október 30.

vevőszolgálatot állított fel luxus áruház.
az új osztály - azonkívül, hogy az egész áruház reklamációs
ügyeit egyszerűen, gyorsan elintézi, - feljegyez minden észrevé-
telt, kérést, nyilvántartja, ha valamelyik vevő nem kapta meg
a kiválasztott árut, s amint megérkezik, értesíti róla a vásár-
lót.

a vevőszolgálat megszervezte a karácsonyi ,, elővá-
sárlást,, a kiválasztott áru - amennyiben nem bizik a vevő
abban, hogy ugyanazt hetek múlva is megkapja - már most ,, le-
előlegezhető,, s a szolgálat legkésőbb december 22-ig félrete-
szli, szükség esetén gondoskodik hazaszállításáról. az előleg a
vétélár 50 százaléka, de az áru értékétől függően ,, alkudni ,,
is lehet az előleg összegére. az áru-házhoz szállítását egyébként
állandó jellegű szolgáltatásnak szánják. akár telefonrendelésre, akár
személyes vásárlás esetén a szolgálat díjmentesen kézbesíti a
kivánt címre az ajándékjellegű cikkeket. erre a célra most
készítetik a luxus emblémás különleges ajándékdobozokat.
/mti/

--

bb 7. őszül a paróka-fa, lángol a tüztövis cserje

a vid-cs/mné-ju ká la

1968. október 30.

ősz pompába öltözött a világhírű szegedi botanikus kert.
a 20 holdas arborétum minden növénycsoportján látszanak már a
jellegzetes őszi színek: rohamosan fogy a zöld, erősödik a barna,
a sárga és a piros. valósággal ,, lángolnak,, már a tüztövis
cserjék a fűtszerűen csüngő terméstől. naponta változtatja szí-
nét, s legutóbb már rozsdavörösré váltott a mississippi partján
honos mocsári ciprus, a lombhullató szászvári fenyő pedig bi-
bor-szinben pompázik. különös látvány a megöszült, szinte telje-
sen fehér paróka-fa, amelynek ,, hajás,, - magvait messzire el-
hordja a szél. védett helyre került a botanikus kert páratlanul
értékes kaktusz-gyűjteménye: az eddig szabad ég alatt tartott meleg-
égővi növények fölé helyben összerakható üvegházat építettek.
/mti/

Lel.

-10-

bb 8. szállításnál lopott - nyolchónapi szabadságvesztés

i bc/traju sr la

1968. október 30.

mogyorósi józsef, 20 éves gépkocsi vezető, pobi miklós
és sályi csaba 22 éves rakodómunkásokkal kábelteglát szállított
a budapesti közlekedési vállalat könyves kálmán köruti telephelyé-
re. ott minőségi kifogás miatt nem akarták átvenni a száll-
ítmányt, ezért a két rakodómunkás az irodába ment, hogy felet-
tesüktől telefonon további utasítást kérjenek, közben mogyoró-
si a telephely készletéből nagyobb mennyiségű ólmozott vörös-
réz-kábelt a vezetőfülke aljára rakott amikor távoztak, pobi,
aki a sofőr mellé ült rögtön észrevette a kábeleket. kérdésére
mogyorósi azt válaszolta, hogy majd a méh-nél értékesítik.
sályi, aki a gépkocsi tetején foglalt helyet, akkor szerzett tu-
domást az eltulajdonításról, amikor a kábelteglátat vissza-
vitték a téglagyárba. ezután mogyorósi lakásán a vörösréztől
az ólmot leválasztották, majd eladták. a pénzt egyetlen arány-
ban elosztották.

a központi kerületi bíróság mint visszaesőként mogyo-
rósi józsefet lopásért, pobi miklóst és sályi csabát üzletesség-
ért nyolc-nyolchónapi szabadságvesztésre ítélte, s kötelezte őket
az okozott kár megtérítésére. ezenkívül elrendelte mogyorósi
korábbi négyhónapi és sályi 10 hónapi felfüggesztett szabad-
ságvesztésének végrehajtását. /mti/

--

Lel.

-11-

bb. 9. egyméteres esetenkénti vízszintkülönbség a balaton keleti és nyugati partja között - befejeződött az idej nyíltvízi kutatóprogram

b vid-fm/mné/ká/gy/la

1968. október 30.

a balatonon - ahol évek óta több tudományág képviselőiből alakult munkaközösség folytat kutatásokat - befejezték az idej helyszíni tudományos program végrehajtását. a nyíltvízi vizsgálatokat laboratóriumi munka követi. feldolgozzák a regisztráló műszerek által rögzített adatokat, igyekeznek megerősíteni a korábbi esztendőik méréseit és tisztázzák az ismétlődő folyamatokat, azok összefüggéseit és hatását.

a tófenék a lakulásában több tényező is szerepet játszik. a zala folyó hordalékán kívül a hullámzás és az áramlás, a parterózió, a növényi mészkicsapódás és a virágporlerakódás is tetemes mennyiségű üledéket képezhet. a vizgazdálkodási tudományos kutató intézet irányításával az elmúlt években több társintézet is vizsgálta a balaton feltöltődését és a fenékrétegek változását. különösen figyelemreméltóak dr. zólyomi bálint professzor virágporvizsgálatai. a virágpor - főképpen a megtermékenyítő hímcsira - nagy tömegben található a levegőben és ilyen módon jelentős mennyiségben kerül a tóba is. a hímcsira-sejt a legmaradandóbb növényi anyag, amely a koncentrált lúgoknak és savaknak is ellenáll, vízbe kerülve pedig évmilliókig konzerválódik.

a tófenék feltöltődésében a legjelentősebb tényező a zala folyó hordaléka. a folyó évi iszaphozama - a tó egész területére elosztva - 0,03 milliméter. ez természetesen nem kerül el egyenletesen: elhelyezkedése a hullámzástól, a víztömeg lengésétől és áramlásától függ. a vizsgálatok szerint az utóbbi 30 esztendőben az iszaplerakódás még a keszthelyi öbölben sem haladta meg évi átlagban a 4 millimétert.

érdekes vizsgálatokkal állapítják meg az iszap mozgását és vándorlását. a mérések szerint jól megfigyelhető, hogy a víz a lebegő anyagokkal körforgást végez keszthely, balatonfenyves és szigliget körzetben.

/folyt. köv./

8.50-gy ke pzi

- 12 -

bb. 9. /egyméteres.... 1. folyt./ gy

a víz lengésének hatására - mint a mérések tanúsítják - balatonkenese és keszthely között gyakran több mint egy méteres vízszintkülönbségek is kialakulnak. a tihanyi szorosban az áramlás maximális sebességét másodpercenként 1,4 méterben állapították meg. ezek a folyamatok rendkívül eltérőek; megismerésükhöz még hosszas kutatómunkára lesz szükség. különösen a feltöltődés okainak tanulmányozása követel még beható munkát.

az eddigi vizsgálatok eredményeit azonban máris hasznosítják a gyakorlatban: így például a hajók tervezésénél, a kikötők elhelyezésénél és a partvédelemben./mti/

..

bb. 10. ujjabb szabolcsi meséskötet

a vid-fm/tné/ká/gy/la

1968. október 30.

fedics minály és ámi lajos meséi után - a nyíregyházi jósa andrás muzeum gondozásában - ujjabb szabolcsi mesemondótól, ruszkovics istvántól gyűjtött anyagot jelentettek meg könyvalakban. ruszkovics istván fiatal korától 91 éves korában bekövetkezett haláláig baktalórántházán élt, s az ősi magyar mesekincset változtatás nélkül őrizte meg és adta át az utóknak. (redész sándor és halmos istván néprajzkutatók az 1950-es évek végén 77 meséjét vették magnetofonszalagra.

az értékes gyűjtemény a magyar népmesekatalógus füzetei sorozat negyedik számaként jelent meg kovács ágnesnek, az mta néprajzi kutató csoportja tudományos munkatársának szerkesztésében./mti/

..

bb. 13. ujj zalai exportcikk a lépesmész

vid-cs/mné/ká/gy/la

1968. október 30.

a zalai méhészeti szakcsoportok - a kedvezőtlen akácvirágzás ellenére - az idén nagymennyiségű lépesmészet gyűjtöttek. a különleges csemegét főleg angliában kedvelik. egy angol cég 15 000 üveg lépesmészet rendelt a zalai akácok idej terméséből. a zalaegerszegi általános fogyasztási és értékesítő szövetkezet a napokban elindította az első szállítmányokat./mti/

..

8.55/gy ke qz

- 13 -

bb. 11. konyhakész pulyka exportra

vid-cs/tné/ká/gy/la

1968. október 30.

a baromfiipari országos vállalat győri gyáregységében megkezdték a külföldön különösen keresett győr megyei pulyka feldolgozását. konyhakész állapotban, polietilén tasakokban szállítják a nyugati és keleti országokba. karácsonyig 50 ezer pulykát adnak fagyasztott vagy előhűtött állapotban a külföldi, illetve a hazai kereskedelemnek. Kővérlibát eddig több mint 40 ezret dolgoztak fel. ezek átlagosan 40 dekán feletti májat növesztettek, de szép számmal akadtak 80-90 dekás libamájak is./mti/

bb. 12. előkerült a miskolci forradalmi törvényszék 1919-es iratanyaga

b vid-fm/tné/ká/gy/la

1968. október 30.

a miskolci hermann ottó múzeum legújabbkori gyűjteménye értékes dokumentumokkal gazdagodott. irattári rendezés közben megtalálták a tanácsköztársaság idején miskolcon működött forradalmi törvényszék iratanyagát.

a csaknem 100 aktából álló gyűjtemény magában foglalja többek között a budapesti igazságügyi népbiztosság rendelkezéseit, a törvényszék működésére, valamint a perrendtartás szerinti ügyvitelre vonatkozó egyes utasításait. tartalmazza a gyűjtemény a miskolci forradalmi katonai és munkástanács átiratát, amelyben kinevezi a forradalmi törvényszék elnökét, valamint a három vádbiztost. az igazságügyi népbiztosság június 23-án kelt rendelete arról intézkedik, hogy a sürgető mezőgazdasági munkákra tekintettel a kisebb súlyú büntetést töltő mezőgazdasági dolgozók büntetését őszig függesszék fel.

a forradalmi törvényszék iratanyaga további kutatásokat is szükségessé tesz. az iratok között található egy távirat, amelyben a budapesti katonai törvényszék kéri, hogy a miskolcraól budapestre kísért 11 vádlott iratanyagát sürgősen küldjék meg. hogy kik és miért kerültek a budapesti forradalmi katonai törvényszék elé, azt eddig még nem sikerült tisztázni.

a miskolci forradalmi törvényszék iratanyagának egy részét bemutatják a tanácsköztársaság kikiáltásának évfordulója alkalmából rendezendő kiállításon./mti/

9.20/gy 4e

11²⁰/16p

- 14 -

bb. 14. újabb építőipari üzemek pest megyében

vid-cs/mné/ká/gy/la

1968. október 30.

a tanácsi tervezés és költségvetés új rendjéről szóló kormányhatározat alapján pest megyében legutóbb ócsa és dunakeszi község tanácsa létesített építőipari üzemet. az ócsaiak az idén 5,3 millió forint értékű munkát végeznek saját községükben és a környező falvakban: középületek, utak, járdák építését, állami lakóházak karbantartását és felújítását vállalják. hasonló feladatokat lát el a dunakeszi építőipari üzem is, amelynek idei bevételi terve 1,2 millió forint. a két üzem megkezdte munkáját./mti/

bb. 15. tízezer literes doboz sajt vas megyéből

vid-cs/tné/ká/gy/la

1968. október 30.

házánkban vas megyében gyártják a legtöbb vaját és sajtot. a megyei tejipari vállalat az idén 420 millió forint értékű terméket állít elő. a répcelaki sajtgyár csupán 8mlesztett sajtból évente 360 vagonnyit exportál mintegy 18 millió dobozban. csomagoló anyagra évente 24 millió forintot költ a vállalat. a termékek előállításához az idén 70 millió liter tejet vásároltak, illetve vásárolnak fel. a legkeresettebb árjuk még mindig a mackó-sajt, de mind népszerűbbek a különféle ízesített royal sajtok is. a termékek listáját az igények szerint állandóan bővítik, s jelenleg már ötvenféle tej- és tejterméket hoznak forgalomba./mti/

bb. 17. új szolgáltatás: házhoz szállítják a téglát

vid-cs/mné/ká/gy/la

1968. október 30.

a nagykanizsai 2-es számú téglagyárban új szolgáltatást vezettek be: a magónápitkezők részére - kívánság szerint - az építkezés színe helyére szállítják a téglát. a gyár ezzel az új szolgáltatással régi gondtól szabadítja meg a szállítóeszközökkel nem rendelkező építkezőket./mti/

9.30/gy 4e

11²⁰/16p

- 15 -

bb. 16. műszaki fejlesztés a salgótarjáni kohászati üzemekben
vid-cs/mné/ká/gy/la 1968. október 30.

a salgótarjáni kohászati üzemek nagy összegeket fordítanak a munkásvédelmet és a termelékenységét egyaránt segítő műszaki fejlesztésre. még az idén korszerű világítással látják el a hideghengermű gyár-részleg szalagedző csarnokát. a vasöntőde vastörő üzemében a jövő évtől kezdve mágneses emelővel mozgatják a súlyos vasdarabokat. a mágneses emelőt az ndk-ból importálták. novemberben helyezik üzembe a diósgyőri gépgyárban készült hét fokozatu korszerű dróthúzó-gépet. ez a berendezés a munka biztonságát és egyúttal a termelékenységet is számottevően növeli. a kovácsológgyárban a kemencéket földgáztüzelésre állítják át, s a kemencevezérlő berendezések máris elkészültek. az automatikus berendezések üzembehelyezését novemberre tervezik./mti/

..

bb. 18. az európai szocialista országok békemozgalma delegációinak tanácskozása

k di/lk/1 l z s 1968. október 30.

szerdán az országos béketanács székházában megkezdtek tanácskozásukat a béke-világtanácschoz tartozó hét európai szocialista ország békemozgalmanak küldöttei. az értekezleten a bolgár, a csehszlovák, a lengyel, a magyar, az ndk-beli, a román és a szovjet békemozgalom képviselői vitatják meg a nemzetközi élet legutóbbi eseményeit és véleménycserét folytatnak ezzel kapcsolatos tennivalóikról, így többek között a vietnami nép iránti szolidaritás erősítésének feladatairól, európa békéjének, biztonságának időszerű kérdéseiről, a béke-világtanács akcióiról, valamint a nemzetközi békemozgalom jubileumi esztendejének programjáról./mti/

..

11.15/1 l

- 16 -

12¹⁰/k

bb. 19. kállai gyula megnyitója
gy/zs

1968. október 30.

rendelkezésre bocsátjuk kállai elvtárs megnyitó beszédét, amely a mai parlamenti ünnepségen hangzik el. embargó: feloldásig!

x x x

népünk életében nevezetes évfordulók sorozata következik. ötven évvel ezelőtt, rövid idő leforgása alatt két - egymással szorosan összefüggő forradalom zajlott le magyarországon. a dolgozó nép - folytatva évezredek küzdelmeit - ismételten próbát tett, hogy kezébe vegye sorsának irányítását. mai ünnepségünkön az 50 évvel ezelőtti dicsőséges harcok kezdetére, első nagy állomására, az 1918-as októberi polgári demokratikus forradalomra, az őszirózsás forradalomra emlékezünk - mondta kállai gyula, majd üdvözölte a megjelenteket, köztük az 1918-as polgári demokratikus forradalom és az 1919-es szocialista forradalom résztvevőit

népünk, pártunk, kormányunk tisztelettel és megbecsüléssel tekint vissza a történelmi múltra - folytatta. - óvjuk és ápoljuk a haladó hagyományokat. számunkra a múltbanzés sohasem volt öncélú. minden nagy esemény évfordulója alkalmából értékeljük a pozitív és negatív tapasztalatokat, hogy a tanulságokat a jelen feladatainak jobb megoldása érdekében hasznosítsuk. mai ünnepségünk sem csupán egyszerű megemlékezés a régmúlt eseményekről, hanem egyben harci mozgósítás is a szocialista hazafiság erősítésére, nagyszerű szocialista forradalmunk továbbfejlesztésére, hazánk, a magyar népköztársaság erejének növelésére.

ezeréves történelmünk sok bukott forradalma, felszabadító küzdelme után a századfordulót követően kedvező feltételek kezdtek kialakulni ahhoz, hogy népünk kivívja nemzeti függetlenségét, szétzúzza a földesuri-tőkés elnyomás rendszerét, s tovább lépjen a társadalmi haladás útján. népünkben elevenen éltek és hatottak az erőszakkal leverett dicsőséges 1848-as forradalom és szabadságharc akkor is aktuális követelése.

/folyt. köv./

11.20/1 l

- 17 -

12²⁵ B-0
12⁴⁰ /k

bb. 19. / kállai gyula.... 1. folyt./ gy

az uralkodó osztályok természetesen mindent elkövettek, hogy konzerválják reakciós rendszerüket, de a forradalom már érlelődött, a forradalmi eszmék irányították hazánk legjobbainak eszmévilágát és cselekedeteit.

a nép is a forradalmat várta, ezért küzdött, sztrájkolt és tüntetett budapestten és az alföldi városokban. ezzel szemben a magyar urak, akárcsak más nemzetségekben uralkodó társaik, az első világháború poklába taszították a dolgozók tíz- és százeres tömegeit. a négyéves imperialista háború mérhetetlenül megnövelte a nép szenvedéseit és nyomorát, gyorsított ütemben érlelte a forradalom objektív és szubjektív feltételeit.

erre az időre megizmosodott, megerősödött már a magyar munkásosztály, s szilárd kapcsolatokat teremtett a parasztsággal és a haladó értelmiséggel. a kibontakozó küzdelem vezető erejévé egyre inkább az az osztály vált, amely láncain kívül semmit sem veszíthetett: az ipari munkásság.

a nép előtt példaként lebegett az 1917-es oroszországi februári polgári, majd az októberi szocialista forradalom győzelme. a harcba induló magyarországi munkás-, paraszt- és katonatömegek világos osztály ösztönükkel megérezték, hogy a nagy októberi szocialista forradalom győzelme a munkások, a parasztok, a nép hatalmának, új világának, boldogabb életének kezdetét jelenti. megérezték, hogy az oroszországi proletáriátus győzelme kedvező feltételeket teremtett európa és a világ minden országában a munkásosztály, a nép felszabadításához. így és ezért vált a mi 1918-as októberünk is nagy történelmi sorsforduló nyitányává.

1918. őszén az összetákoltt habsburg-birodalom minden részében fellángolt népforradaalmak - köztük a magyar őszirózsás forradalom - megdöntötték a monarchiát, a népek gyűlölt börtönét: kivívták a nemzeti függetlenséget; utat nyitottak a társadalom radikális átalakításához; a dunavölgyi népek bárátságának megteremtéséhez.

/folyt. köv./

11.20/gy

- 18 -

12²⁷ Bo
12⁴⁰ Gy

bb. 19. / kállai gyula... 2. folyt./ gy

nagy tisztelettel és megbecsüléssel tekintünk az 50 év előtti népforradalom munkás-, paraszt- és katonahőseire. tisztelettel és megbecsüléssel tekintünk azokra a polgári és munkáspolitikusokra, akiket a népforradalom az első magyar köztársaság vezető tisztségeibe emelt: károlyi mihályra és társaira. külön öröm számunkra, hogy most, félszázad múltán, országszerte és itt körülünkben is üdvözölhetjük az akkor nagy idők harcainak sok résztvevőjét! kívánjuk, hogy erőben és egészségben még sokáig dolgozzanak tovább abban a szellemben, amelyben 50 évvel ezelőtt népi forradalmunk első nagy csatáit vívták!

amikor ötven évvel ezelőtt, a magyarországi fejlődés a polgári demokratikus forradalmat - mint konkrét történelmi feladatot - ismét napirendre tűzte, a nemzetközi küzdőtéren - így hazánkban is - új erők léptek a történelem színpadára, új osztályerőviszonyok alakultak ki, amelyek a felhalmozódott társadalmi problémák új, szocialista megoldását követelték. a mi történelmi példánk - a szovjetunióéval és a polgári fejlődésben korábban elmaradt kelet-európai és más országokéval együtt - igazolja, hogy az imperializmus és a proletárforradalmak korában a felgyülemlett társadalmi problémáknak már nem lehetséges az ugynevezett „tisztá”, polgári megoldása: a polgári demokratikus feladatokat is csak népi módon lehet megoldani, ez pedig a szocialista forradalom útján valósítható meg. a szocialista forradalomnak kell vállalnia a befejezetlen demokratikus forradalom örökségét, megvalósítania annak megoldatlanul maradt teendőit. ezért és így forrt egybe hazánkban is 1918. októbere 1919. márciusával, ezért alkot szervezeti egységet, ezért tartozik - így, együttesen - történelmünk legnagyobb lapjai közé.

az 1918. október 31-1 diadalmas nyitányt méltó folytatás követte. november 24-én a munkásosztály, a parasztság, az értelmiség legjobbjából, az oroszországból, a nagy októberi forradalom csatáiból hazatért magyar leninistáknak - kun béla-nak és társainak - vezetésével megalakult a kommunisták magyarországi pártja. létrejött az élcsapat, amely tovább vezette a népet a forradalom útján a szocialista hatalom, a tanácsköztársaság megteremtéséhez.

/folyt. köv./
11.30/gy

- 19 -

12⁴⁰ = Bo
12⁵⁰ Gy

bb. 19. / kállai gyula... 3. folyt./ gy

1919. március 21-én - alig 5 hónappal a polgári demokratikus forradalom után - először győzött hazánkban a szocialista forradalom! uralomra került a nép, megdöntötte a kapitalista földesuri hatalmat, s hozzálátott az új világnak, az emberi szabadság és méltóság rendjének, a szocializmusnak az építéséhez.

tudjuk azonban azt is, hogy a társadalmi haladás útján járó harcok olykor időlegesen vereségeket is szenvedhetnek. így történt ez ötven évvel ezelőtt, amikor népünk diadalmas forradalmát, a tanácsköztársaságot időlegesen legyőzte a túlerő. a fehérterrorból született ellenforradalmi horthy-rendszer minden módon igyekezett beszennyezni és kiirtani népünk-ből az 1918-as polgári és az 1919-es proletárforradalom emléket. de a demokrácia, a szocializmus eszméit, a forradalom győzelembe vetett hitét és meggyőződését a népek szívéből és agyából kiirtani haszontalan próbálkozás volt akkor, mint ahogyan sikertelenül törekszenek erre az imperialisták napjainkban is.

ma, a győztes második proletárdiktatura, a szocialista Magyarország létének huszonnegyedik esztendejében ady látóki szavaira emlékezve, büszkén állapíthatjuk meg: ez a mi hitünk hazánkban, és a világ sok más országában valósággá válik!

a magyar nép legjobbjainak a szocializmussal való elkötelezettsége eltéphetetlenül egybefonódik a szovjetunióval kötött örök barátsággal, a népeinket összefűző félszázados sorsközösséggel.

1918-ban és 19-ben a nagy októberi szocialista forradalom győzeleme adott ösztönzést és bátorítást a magyar nép munkás-, paraszt- és katonatömegeinek a forradalom megvívásához. a két háború között a szovjetunió segítette bátorította a magyarországi haladó és szocialista mozgalmakat.

/folyt. köv.

11.45/gy

12⁴⁵ B₂₀
12⁵⁰ 1/p

- 20 -

bb. 19. / kállai gyula.... 4. folyt./ gy

1945-ben a szovjetunió diadalmas fegyveres erő, szétzúzva a fasizmust, felszabadították hazánkat, s lehetővé tették, hogy népünk - érettebben, tapasztalatokban gazdagabban - újra elinduljon 1918-19. útján. s míg korábban - 1848-ban és 1919-ben a magyar progressziót, a magyar forradalmakat elfojtatta a belső ellenséggel szövetséget nemzetközi reakció, 1945-öt követően erre már nem kerülhetett sor, mert a szocializmus felépítésén odaadóan munkálkodó népünknek legyőzhetetlen szövetségesei voltak és vannak: a hatalmas szovjetunió, a haladás és a szocializmus útjára lépett szomszédos és távolabbi testvéri népek, s a világ minden haladó népe és ereje!

mindennek segítségével 1918. októberének és 1919. márciusának célkitűzéseit megvalósítottuk - s töretlenül haladunk tovább a félszázada megkezdett úton - a szocialista Magyarország teljes felépítése, s ezt követően a kommunizmus győzelme felé!

az 1918.-as októberi polgári demokratikus forradalom félszázados évfordulójának ünnepségét megnyitom./mt1/

..

12.48/gy

12⁴⁸ B₂₀
12⁵⁰ 1/p

- 21 -

bb. 20. szovjet nőküldöttség budapesten

t fe/lk/il zs

1968. október 30.

a magyar nők országos tanácsa meghívására budapestre érkezett a szovjet nőbizottság háromtagú küldöttsége, amelyet k. sz. proszkurnyikova a elnök vezet. a vendégek két hetet töltenek Magyarországon, s ez idő alatt a magyar nőmozgalom tevékenységével ismerkednek./mti/

--

bb. 21. halált okozott a felrobbant propán-bután gázpalack

t fe/lk/zs il

1968. október 30.

mezőkeresztes községben nagy sándor 48 éves máv dolgozó lakásán a propán-bután gázpalack cseréjekor a kiömlő gáz meggyuladt. a palack felrobbant, s a tűz a konyhából átterjedt a szobába is, ahol az ágyban fekvő 93 éves papp ferencné olyan súlyos égési sérüléseket szenvedett, hogy a kórházba szállítás után meghalt. a rendőrség a baleset ügyében vizsgálatot indított./mti/

--

bb. 22. ismét több halálos közlekedési baleset

t fe/lk/il zs

1968. október 30.

az abaujvár és pányok közötti úton figyelmetlenül vezetett pótkocsis vontatóját molnár gyula 40 éves pányoki lakos; a járművel az árokba borult és a helyszínen meghalt.

a lsópáhok községben lendvai Antal 56 éves zalaegerszegi lakos személygépkocsijával elütötte kovács vendel 74 éves tsz-nyugdíjast, aki a helyszínen meghalt. a rendőrség lendvai Antial ellen eljárást indított.

budapestben a kőbányai úton fehér lajosné 70 éves virágáros lelépett egy még mozgó 13-as villamosról és olyan súlyosan megsérült, hogy a kórházba szállítás közben meghalt./mti/

--

-22-

11.55/gy

12¹⁵ R₀₀
12²⁰ R₀₀

bb. 25. a hazafias népfront országos tanácsának és a szakszervezetek országos tanácsának együttes ülése

t hi-di/lk/gy/zs

1968. október 30.

az 1918-as októberi polgári demokratikus forradalom 50. évfordulójának tiszteletére együttes ünnepi ülést tartott szerdán a parlament kongresszusi termében a hazafias népfront országos tanácsa és a szakszervezetek országos tanácsa. részt vett a megemlékezésen és az elnökségben foglalt helyet losonczy pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, apró Antal, nemes dezső és szirmai István, az mszmp politikai bizottságának tagjai, németh károly, az mszmp politikai bizottságának póttagja. ugyancsak az elnökségben foglaltak helyet az 1918-as polgári demokratikus forradalom részesei és tanúi közül gárdos mariska, hunya István, károlyi minálné, kelen Jolán, lászló Aladár, molnár József, uitz Béla és várnai Zseni. ugyancsak az elnökség tagja volt pióker Ignác Kossuth-díjas gyulus, nyugdíjas, veres József munkaügyi miniszter és veres Péter Kossuth-díjas író.

major Tamás Kossuth-díjas színművész tolmácsolásában ady Endre „dal a hazugságháról”, című versével kezdődött az ülés, majd kállai Gyula, az mszmp politikai bizottságának tagja, a hazafias népfront országos tanácsának elnöke tartott elnöki megnyitót.

/beszédét mai bb. 19-es kiadásunkon közöltük, az embargót feloldjuk./

ezután Gáspár Sándor, az mszmp politikai bizottságának tagja, a szakszervezetek országos tanácsának főtitkára mondott ünnepi beszédet.

/beszédét mai bb. 1-es kiadásunkon közöltük, az embargót feloldjuk./

/folyt. köv./
12.50/gy

- 23 -

13⁴⁰
14⁰⁰ R₀₀

bb. 26. időjárásjelentés

11 tr

2968. október 30.

a meteorológiai intézet jelenti, szerdán délben:

párás, helyenként ködös idő

európa északi felén a hideg sarkvidéki, valamint az eny-
hobb, nedves óceáni eredetű levegő egymást gyorsan követő
hullámoknak hatására változékony, többfelé szeles, csapadé-
kos az időjárás. a moszkvától észak-északkeletre eső terü-
leteken és észak-skandináviában kiterjedt havazások, hófuvá-
sok vannak. ugyanakkor szárazföldünk déli felén tovább tart a
lassu, leszálló légmozgás, így folytatódik a csendes, csa-
padékmentes, főként a reggeli és délelőtti órákban erősen
párás, sokfelé ködös idő.

hazánkban kedden változóan felhős, reggel párás, több-
helyen ködös volt az idő. az ország északi felének néhány he-
lyéről kisebb esőt is jelentettek, azonban a lehullott csapa-
dék sehol sem ért el mérhető mennyiséget. a hőmérséklet nap-
közben általában 11-16, sőt a duna-tisza közén és a tiszántu-
lon helyenként 16-18 fokig emelkedett. mára virradó éjszaka
szeszélyes területi eloszlásban 0- plusz 8 fokig hűlt le a
levegő. ma délelőtt folytatódott a változóan felhős, a dunán-
tulon többfelé ködös idő. a hőmérséklet 11 órára általában
13-18, a dunántul tartósan ködös helyein csak 7-12, fokig
emelkedett.

budapesten kedden a hőmérséklet napi középértéke 9.2 fok
volt, a sokévi átlagnál 0.6. fokkal magasabb. ma 12 órakor
budapesten a hőmérséklet 14 fok, a tengerszintre átszámított
légnnyomás 767 milliméter, gyengén süllyed.

várható időjárás csütörtök estig: változóan felhős idő,
eső nélkül. gyenge, változó irányú, csütörtökön napközben
megélénkülő délnyugati szél. reggeli párás, helyenként
köd. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 3-8,
legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 15-20 fok között.

a duna vizállása budapestnél 218 centiméter./mti/
--

13.09/11

- 24 -

13⁴⁵ R₂₀
14⁰⁰ Kp

bb. 25. / a hazafias népfrent.... 1. folyt./ gy

gáspár sándor nagy tapssal fogadott beszéde után dr.
harrer ferenc nyugalmazott alpolgármester, a hazafias nép-
front budapesti bizottságának elnöke emelkedett szólásra.
elmondta, hogy az októberi forradalomban a nemzeti tanács
tagja, a főváros tanácsában meghatalmazottja, a károlyi kor-
mány bécsi követe, az önálló magyar külügyminisztérium meg-
szervezője, majd adminisztratív vezetője volt. az őszirózsás
forradalom kormányát, a károlyi kormányt, az első világhá-
boru nyomában felgyűlemlett gyújtóanyag kis szikrától eredő
robbanása vetette az ország elére. a társadalom földindulás-
szerű megmozdulásában egyfelől a régi erők bomlása, vagy
legalábbis megrázkódása, másfelől a felszabadult erők egye-
sülése jutott kifejezésre.

dr. harrer ferenc hangsúlyozta:

- elérkeztünk oda, amikor 1918. októberét már történelmi
távlatban lehet, sőt kell is tekinteni. a fél évszázaddal ez-
előtti esemény ma már történelmi emlék, de a népi demokrácia
részéről éppen olyan megbecsülésre tarthat igényt, mint előd-
je, az 1848-as forradalom.

várnai zseni költő szólt fel ezután, aki forradalmi
verseivel - köztük a híres katonafiamnak című versével -
maga is cselekvő részese, formálója volt az 1918-as törté-
nelmi eseményeknek. elmondta, hogy az ünnepi megemlékezés-
re szinte közvetlenül a dolgozóktól - ormosbányáról, kurty-
tyánbányáról -, s a miskolci tanulóifjuság köréből érkezett,
akiknek előadást tartott a nagy idők feledhetetlen eseményei-
ről.

- bár sok elfoglaltságot ad, de boldoggá is tesz a számta-
lan meghívás. ezeknek azért tudok eleget tenni, mert ma is
ugyanaz a nagy eszme - a szabadság, a népi demokrácia, a hazám
és népem iránti forró szeretet - ad erőt a munkához, mint fél-
évszázaddal ezelőtt.

/f lyt. 5/:./

14.20/gy

- 25 -

14³⁴ R₂₀

14⁴⁵ Kp

bb. 25. / a hazafias népfrent.... 2. folyt/ gy

az eszme adta kezembe a tollat, s ébresztette fel bennem annak idején a költőt is, amikor mint csecsemőjét féltő anya - átérezve a katonafiáért aggódó valamennyi édesanya fájdalmát - a „véres csütörtök”, alkalmából hangot adtam a lelkünkben fakadt tiltakozásnak: „ne löj, fiam, mert én is ott leszek!”,

- versemet elkobozta az ügyészség, engem a főszolgabíró elé idéztek és vád alá helyeztek. a vers azonban, amelyet ki nyomtatni nem lehetett, sokszorosítva mégis kézről-kézre járt. leírhatatlan boldogság töltött el, amikor a forrongó pesti utcákat járva, röpcédulák, plakátok ezerein láttam viszont, s szavalkórusok ajkán hallhattam a forradalom ihlette gondolataimat. akkor világosodott meg előttem igazán az út, amelyen járnom kellett, s amelyet mind a mai napig híven követtem - mondta várnaizseni. ezután - mint mondta: nem művésztől elvárható előadókészséggel, de annál mélyebb érzéssel - elszavalta katonafiának című forradalmi versét.

háner józsef, a vasas szakszervezet elnöke, emlékezett ezután a nagyszerű időkre.

1918 a nagy érzelmi feszültségek, a várakozások kora volt. a frontokon és a hátszágban erősödött a háboru befejezéséért és az igazságos béke megkötéséért harcolók tábora. ugyanakkor a kormány, a népharag növekvő hullámaival dacolva, sem az egyre élesedő nemzetiségi probléma megoldására nem mutatott hajlandóságot.

- a szociáldemokrata párt tömegereje soha nem tapasztalt mértékben megnövekedett. a dolgozók forradalmi hangulata a parlamenti ellenzékre is hatással volt. tagjai közül mind nagyobb jelentőségűvé vált a függetlenségi párt vezérének, károlyi mihálynak a tevékenysége, aki háborueellenes magatartásával, a demokratikus átalakulás melletti kiállásával megnyerte széles rétegek - köztük elsősorban a kispolgárság és a parasztság egy részének - bizalmát.

/folyt. köv./

14.25/gy

1438 R00

1445 2p

- 26 -

bb. 25. / a hazafias népfrent... 3. folyt./ gy

- különösen forrongott és izmosodott a magyar munkásmozgalom. növekedett azoknak a bátor forradalmároknak a tekintélye, akik felemelték szavukat az opportunistáknak ellen. alpári gyula, lászló jenő, rudas lászló, szantó béla, vágó béla és varga jenő voltak elsősorban azok, akiknek magatartása a fiatal szervezett vasmunkásokra, a frontok és hadifogságot megjárta közkatónákra hatást gyakorolt. s 1918 nyarán a magyarországi munkásmozgalomban a legnépszerűbb jelszóvá vált: „kövessük az orosz proletáriátus példáját!”,

1918 október 31-én győzött az őszirózsás forradalom. magyarország dolgozó népe megdöntötte az osztrák-magyar monarchiát. egy reakciós, militarista, feudális rendszer kaptat halálos csapást a dolgozó tömegektől. a politikai hatalom a nemzeti tanács kezébe került.

a kortársak, a résztvevők számára ezek az idők nagyszerűek és felejthetetlenek. s mi nem pusztán az emlékezésért, hanem a tanulságok miatt is a múlthoz fordulunk. ahogyan mi csak úgy tudtunk helytállni a történelem viharában, hogy hűen kitartottunk a munkásosztály ügye mellett, ugyanúgy a ma élő nemzedék is akkor tudja felépíteni a szocializmust, ha hű marad az eszméhez, forradalmi hagyományaihoz, a néphez - mondta befejezésül.

ezután major tamás színművész elszavalta józsef attila munkások című versét, majd az ünnepi megemlékezés káliai gyula zárószavaival ért véget.

x x x

a hazafias népfrent országos tanácsa és a szakszervezetek országos tanácsa diszebäden látta vendégül az ünnepség résztvevőit./mti/

14.30/gy

- 27 -

1438 R00

1445 2p

bb. 27. az idei almászüret mérlege: 12 millió fán a tavalyinál kevesebb, de jobb minőségű termés

1 jf/lk/1e/1l zs

1968. október 30.

hazánkban 21 millió almafa van; ennek több mint a fele, összesen 12 millió már termő-korú, és az idén jó minőségű termést hozott. a fákról 50.000 vagon gyümölcsöt szedtek le. a termés 8-10 százalékat a nyári időszakban 45 000 vagonnyit pedig összesen szüreteltek. ennek a mennyiségnek több mint a felét a szabócsi almáskertek adták.

az idei szüretnek kedvezett az időjárás és aránylag gyorsan sikerült betakarítani a gyümölcsöt. nem volt különösebb panasz a szervezethez képest, s a legtöbb vidéken már elegendő ládát tároló rekeszt küldtek a gazdaságokba és a raktárakba. a jelenleg piacra kerülő alma abból a tömegből került ki, amely ugyan értékes és jó minőségű, de valamilyen oknál fogva kevésbé tárolható. a válogatott gyümölcs később kerül majd az üzletbe.

a termés raktározására összesen 3 000 vagonnyi hűtőtároló tér áll rendelkezésre. a korszerű tárolók között a legnagyobb a nem régen átadott budaörsi, amelynek kapacitása eléri az ezer vagon. a szakemberek azzal számolnak, hogy 1970-re a hűtőtároló teret 20 000 vagonosra bővítsék, hogy az akkora várható 75 000 vagonos termés jó részét kedvező körülmények között raktározhassák.

az idén termelt alma mennyisége - a tavalyi rendkívül nagy termés, valamint a tavaszi fagyok és az aszály miatt - alatta maradt a tavalyinak. minősége azonban jó és nagyobb az exportképes áru aránya is. /mti/

bb. 23. tsz-jogászok tanácskozása debrecenben

vid cs/tné/ká/1l zs

1968. október 30.

nógrád, heves, borsod, hajdu-bihar és szabócs-szatmár megye termelőszövetkezeti jogászainak részvételével szerdán kétnapos tanácskozás kezdődött debrecenben az agrártudományi főiskolán. dr. orbán sándor, a főiskola adjunktusa tartott bevezető előadást a tsz-vezetőség jogairól és feladatairól a továbbiakban a szövetkezeti élettel, a gazdálkodással kapcsolatos legfontosabb törvények, rendeletek végrehajtásának gyakorlati tapasztalatait vitatták meg. a tanácskozás második napján, csütörtökön, a földtörvényvégrehajtásának eddigi tapasztalatait összegezik a termelőszövetkezeti jogászok. /mti/

- 28 -

14.35/e

1450 Bo

1445 glp

bb. 24. postás-verseny győrtt

vid cs/tné/ká/1l zs

1968. október 30.

győrtt kedden és szerdán területi postás-versenyt rendeztek. a versenyen győr-sopron veszprém és vas megye postahivatalainak dolgozói vettek részt. a 74 versenyzőnek országos - és külön dunántúli - helymeghatározó, valamint irányítási készségükről, gyorsaságukról kellett számot adni. a versenyben rajnai Mihály soproni postakézűző bizonyult a legjobbnak. a győri területi versenyen legjobban szerepelt postások képviselik majd a soproni postáigazgatóságot a novemberben budapesten megrendezésre kerülő országos postásversenyen. /mti/

bb. 28. elkészültek a druzsba mikrohullámu lánc első állomásai

1 sl/tm/1e/1l zs

1968. október 30.

a távközvetítő kutató intézet több vállalattal együttműködve elkészítette a druzsba mikrohullámu rádió- és retranszmissziós hatállomásból álló első egységét, amit az intézet a szovjet posta moszkvai kutató intézetével közösen tervezett. a sorozatgyártást is hazánkban szervezik meg, s a legnagyobb vásárló a szovjetunió lesz, ahol a berendezés egész hálózatát építik ki, nagy mértékben korszerűsítve a drótnélküli telefon- és telefaxösszeköttetést.

a druzsba mikrohullámu vonal 11 000 egyidejű telefonbeszélgetésre, színes és fekete-fehér televízióműsor közvetítésére, sőt átviteltechnikai műszerekhez kapcsolható adatok továbbítására is alkalmas. a berendezés nemcsak műszaki tudományos szempontból kiemelkedő, hanem nagy jelentőségű azért is, mert a világpiacon gazdaságosan értékesíthető. egy-egy állomást 7 millió forint értékben tudunk eladni.

a hat állomásból álló első egységet a távközlési kutató intézet november első felében adja át a szovjet rendelőknek. /mti/

- 29 -

14.45/e
1450 Bo

1445 glp

bb. 30. megalakult az országos gyermekvédelmi munkabizottság
t vt/gk/sr/1 l 1968. október 30.

a művelődésügyi minisztériumban szerdán tartotta alakuló ülését az országos gyermekvédelmi munkabizottság. feladata a gyermekvédelemben érdekelt állami és társadalmi szervek tevékenységének eddiginél fokozottabb összehangolása.

a bizottság elnöke, Lugossy Jenő művelődésügyi miniszterhelyettes, az alakuló ülésén ismertette a korszerű gyermekvédelmi alapelveit és az eddig elért eredményeket. hangsúlyozta: az állami gondozottak elhelyezésére szolgáló intézmények folyamatos korszerűsítésével, továbbá az ott dolgozó pedagógusok munkafeltételeinek fokozatos javításával emelhető csak az oktató-nevelő munka színvonalára.

a továbbiakban a miniszterhelyettes rámutatott: elsődleges feladat, hogy az állam és a társadalom mindenekelett a családon belül segítsen elhárítani a gyermek fejlődését akadályozó tényezőket. fontos az is, hogy az állami és társadalmi szervek kiemelten foglalkozzanak a megelőzéssel. jelentős feladat az utógondozás is, mivel az állami gondozásból, javító- és büntető intézetekből történt elbocsátás után érhetik a fiatalokat olyan hatások, amelyek súlyosabb bajokhoz, visszaeséshez vezethetnek.

bejelentette a miniszterhelyettes, hogy a következő öt éves terv időszakában a jelenlegi öt éves terv előirányzatát messze meghaladó összeget fordít a minisztérium gyermekvédelmi beruházásokra.

az alakuló ülésen a bizottság megtárgyalta és elfogadta a következő évek főbb feladatait tartalmazó munkatervet, valamint ügyrendi szabályzatát is. /mti/

bb. 29. gamásiné halmai sári újságíró

gk/sr/1 l zs

1968. október 30.

hosszu szenvedés után elhunyt. temetése november 6-án 13 órakor lesz a rákoskeresztúri köztemetőben. /mti/

- 30 -

14.50/e

15⁰⁵ B₀
15¹⁵ K_p

a szerkesztőségek figyelmébe!

di-ju zs

1968. október 30.

mai bb 25. számú hírünk első bekezdéséből, az elnökség tagjainak névsorából kérjük törölni Várna újszeni nevét / mivel a felszólalók között amúgyis szerepel / a mondat tehát helyesen: „... az elnökség tagja volt... és utz béla. /mti/

bb 31. profilirozzák a mezőgazdasági és az élelmiszeripari kutatást - kétnapos tanácskozás kezdődött a mém-ben

t jf/lk-ju ie zs

1968. október 30.

szerdán délután a mém-ben megkezdődött a kutatóintézeti igazgatók, egyetemi és főiskolai rektorok, valamint az élelmiszeripari műszaki fejlesztési - vezetőik tanácskozása a tudományos kutatás profiljának kialakításáról.

az értekezlet munkájával kapcsolatban dr. Tóth Mihály, a mém főosztályvezetője az mti munkatársának elmondotta:

- az illetékesek széleskörű eszmecserevel lényegében most határozzák meg azokat a mezőgazdasági és élelmiszeripari kutatás-fejlesztési feladatokat, amelyekkel a lakosság és az ipar igényeinek kielégítésére mindenképpen foglalkozni kell. egyúttal kijelölik az egyes témák megoldására legalkalmasabb tudományos központot, ahol adottak a feltételek az eljárás vagy a technológia gyors és megbízható megalapozásához. a munka hatékonyságának növelésére számos témacsoportosítanak az intézmények között. sor kerül arra is, hogy a várhatóan csak kis hasznot hozó témákban megszüntetik a tudományos vizsgálatokat. az intézmények profiljának kialakításánál arra törekednek, hogy egy-egy kutatási téma megoldásakor a kapcsolódó problémák megoldása se városson magára, tehát az új módszert a gyakorlat összefüggéseiben valósíthassa meg.

/ folyt. köv. /

15.10/jum

-31-

16⁰⁰
16¹⁰ B₀
16¹⁵ K_p

bb 31. / profilozzák a ... 1. folyt./-ju

az értekezleten összesen 1.800 témát egyeztetnek és rendszereznek. ebben a munkában a mém-hez tartozó 22 kutató-intézet, hét egyetem és főiskola, valamint további 13 tudományos központ és kutató laboratórium vesz részt. olyan témák kapnak soronkívüliséget, mint például a liofilezés, a friss élelmiszerek hűtéses-besugárzásos tartósítási módja amely jól megőrzi az eredeti ízt és a zamatot. meggyorsítják egyes gazdaságos sertéshibridek több új gyümölcs fajta kialakítását továbbá az új csemegeszőlő fajták széleskörű termesztését. /mti/

--

bb 32. kilencvenkét új manipulációs és tárolóház szabalcsban

vid-cs/mné-ju ká zs

1968. október 30.

szabalcs-szatmár megye tsz-ei és állami gazdaságai az idén 92, egyenként 10-10 vagon alma befogadására alkalmas manipulációs és tárolóházat építettek. a korszerű épületek előnye, hogy átlagos beruházási költségük csupán negyedmillió forint és sokoldalúan felhasználhatók. közülük 80-at már az idén hasznosítottak a közös gazdaságok. az idei évre tervezett vasbetonvázás manipulációs házak közül szerdán 9-et adtak át rendelkezésükre. a mezőber és a szabalcs-szatmár megyei tervező vállalat a jövő évben újabb 100 vasbeton-vázás tárolóház tervét készíti el a szövetkezetek számára. /mti/

--

bb 33. sajtótájékoztató a pályaválasztásról

t sb/lkóju ie zs

1968. október 30.

budapestben 1969-ben az ideinél 4.900-zal kevesebb, vagyis mintegy 28.500 fiatal hagyja el az általános iskolát és 12.800 középiskolás diák érettségizik. így több mint 40.000 fővárosi fiatalot közvetlenül érint a pályaválasztás. a továbbtanulási és a pályaválasztási lehetőségekről szerdán sajtótájékoztatót tartott perlai béla, a fővárosi pályaválasztási intézet igazgatója.

/ folyt. köv./

15.55/ju

16⁰⁸
16¹⁵ B⁰⁰
16²⁵ B⁰⁰

-32-

bb 33. / sajtótájékoztató ... 1. folyt./-ju

az intézet részletes felmérést végzett az általános iskolai tanulmányait jövőre befejező fiatalok továbbtanulási szándékáról és lehetőségeiről. a jelenlegi nyolcadikosok közül 16.000-en jelezték, hogy gimnáziumba vagy szakközépiskolába készülnek. a középiskolák - jó tanulmányi eredménnyel - 14.400 fiatalot vehetnek fel. a felmérések szerint mintegy 12.000 nyolcadikosnak - hetedikbe 3,7-nél jobb tanulmányi átlaga volt, de nem mindegyikük készül középiskolába, viszont jónéhány közepes vagy gyenge tanuló kíván gimnáziumba vagy szakközépiskolába kerülni.

a budapesti szakmunkásképző intézetek az első évfolyamok jövőre betölthető 23.000 helyéből 13.300-at tartanak fenn a fővárosi fiatalok részére, de eddig alig 11.000 jelezte szakmatanulási szándékát. az általános iskolát befejező fiatalok továbbtanulására tehát összeségében több a lehetőség, mint az igény, de az egyensúly, a helyes arányok kialakítását gondos pályaválasztási munkával, tanácsadással kell segíteni. a korábbanál kedvezőbbek a jövőre végző általános iskolás lányok továbbtanulásának feltételei is. a 13.500 végzős leánynak 14.000 hely áll rendelkezésére a közép-, a szakmunkás- és a gyors-gépiró iskolákban. ezenkívül ezer leány négy-hat órás munkát is vállalhat. a budapesti szakmunkásképző iskolák egyébként jövőre már 37 szakmában 4.500 fiú és leány emeltsszintű képzésről gondoskodik.

a szülők és a fiatalok pályaválasztási tájékoztatását az idén előbb kezdték meg mint az előző években. szerdán kezdte meg az egyéni tanácsadást a fővárosi pályaválasztási intézet, s ezután hétfőn és szerdán reggel fél 9-től délután fél 1-ig, pénteken délután fél 1-től fél 5-ig áll az érdeklődők rendelkezésére. november 25-től a szülőknek tartanak pályaválasztási megbeszéléseket Budapest valamennyi általános iskolájában. december közepéig mintegy 28.000 példányban megjelenik a fővárosi pályaválasztási tanácsadó könyv is, amely az eddiginél részletesebben ismerteti a továbbtanulási lehetőségeket. az érettségizőket pályaválasztási anketokon tájékoztatják. november 1-től minden hétfőn és csütörtökön délután 5 órától 7 óráig egyéni tanácsadásra fogadja az érettségire készülő fiatalokat és szüleiket a fővárosi tanács xiii., katona józsef utca 25. szám alatti munkaerőgazdálkodási hivatala, amely ugyanebben az időben telefonon a 127-339 számon is válaszol az érdeklődők kérdéseire. a jövő évben egyébként már valamennyi budapesti érettségiző a bizonyítvánnyal együtt részletes tájékoztató füzetet kap a továbbtanulás és a munkábaállítás lehetőségeiről. /mti/

--

16.05/szb

-33-

16²⁰
16²⁵ B⁰⁰

bb 34. elkészült a győri székesegyház kupolája

a vid-fm/tné-ju ká zs

1968. október 30.

Győr három év múlva ünnepli várossá alakulásának 700. évfordulóját. a jubileum alkalmából felújítják a város műemlék-épületeit. e munkálatok közül az egyik legjelentősebb a csaknem ezer éves győri székesegyház teljes helyreállítása. első ütemként a második világháború utolsó napjaiban elpusztult vörösréz-toronysisakot hozták rendbe. a terveket pilt rudolf győri építészmérnök készítette. a copf stílusú toronysisak bádógos munkát faragó ádám és fivére - a 100 éves budapesti bádógó-dinasztia tagjai - kiviteleztek. harminchat tonna vörösréz és kilenc tonna vasat használtak fel.

az átadásra szerdán került sor. ebből az alkalmából dr. Bánk József püspök győri apostoli kormányzó fogadta az országos műemléki felügyelőség és a város vezetőit, és köszönetet mondott a helyreállításához nyújtott segítségért. /mti/

bb 38. halált okozott az ittas vontatóvezető

vid-fm/mné-ju ká zs

1968. október 30.

Majláth Ernő József 25 éves ónodi vontatóvezető ez év júniusában - ittasan vezette a helybeli rákóczi tiszti vontatóját. induláskor felvette a vontatóra a 10 éves Góker Istvánt is. a gödörös úton Majláth elvesztette a gép feletti uralmát, a vontató felborult és mindkettőjüket maga alá temette. a kisfiú a helyszínen meghalt.

a miskolci járásbírósg Majláth Ernő Józsefet foglalkozás körében elkövetett, halált okozó gondatlan veszélyeztetésért két évi és négy hónapi szabadságvesztésre ítélte. /mti/

16.15/szb

-34-

16²⁸ = B

16³⁰ 34p

bb 35. felépült a siófoki kórház

vid-fm/tné-ju ká zs

1968. október 30.

a somogy megyei építőipari vállalat dolgozói befejezték a 400 ágyas siófoki kórház építését. a műszaki átadás megtörtént. csupán a kazánok szabályozása és kisebb tereprendezési munka van még hátra. most a medicor által szállított berendezéseket szerelik. a tervek szerint az új egészségügyi létesítmény december közepén kezdi meg működését. /mti/

bb 37. rostocki tudós debrecenben

vid-fm/mné-ju ká zs

1968. október 30.

a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem meghívására debrecenben érkezett dr. Günther Hellfeldt, a rostocki Tudományegyetem oktatási rektorhelyettese. a német tudós a két intézmény közötti 1969. évi együttműködés tervéről tárgyal a debreceni egyetem vezetőivel. /mti/

bb 39. lengyel irodalmi hét a viharsarokban

vid-fm/mné-ju ká zs

1968. október 30.

Szerdán lengyel irodalmi hét kezdődött a viharsarokban. a városok és falvak gimnáziumaiban, művelődési házaiban, a kollégiumokban összesen tízenhét előadást tart a klasszikus és modern lengyel költészetéről, novellairól, a líra, a dráma, a művészet, a budapesti egyetemi színpad irodalmi vezetője. az első előadásra szerdán a Békési Kiss István gimnáziumban került sor. /mti/

16.25/szb

-35-

16³⁴ = B

16³⁵ 34p

bb 34. elkészült a győri székesegyház kupolája

a vid-fm/tné-ju ká zs

1968. október 30.

Győr három év múlva ünnepli városává alakulásának 700. évfordulóját. a jubileum alkalmából felújítják a város műemlék-épületeit. e munkálatok közül az egyik legjelentősebb a csaknem ezer éves győri székesegyház teljes helyreállítása. első ütemeként a második világháború utolsó napjaiban elpusztult vörösréz-toronymsíkokat hozzák rendbe. a terveket pilt rudolf győri építészmérnök készítette. a copf stílusú toronymsíkok bádógos munkát faragó ádám és fivére - a 100 éves budapesti bádógos dinasztia tagjai - kiviteleztek. harminchat tonna vörösréz és kilenc tonna vasat használtak fel.

az átadásra szerdán került sor. ebből az alkalmából dr. bánk józsef püspök győri apostoli kormányzó fogadta az országos műemléki felügyelőség és a város vezetőit, és köszönetet mondott a helyreállításához nyújtott segítségért. /mti/

bb 38. halált okozott az ittas vontatóvezető

vid-fm/mné-ju ká zs

1968. október 30.

majláth ernő józsef 25 éves ónodi vontatóvezető ez év júniusában - ittasan vezette a helybeli rákóczi tiszvontatóját. induláskor felvette a vontatóra a 10 éves Góker Istvánt is. a gödörös úton majláth elvesztette a gép feletti uralmát, a vontató felborult és mindkettőjüket maga alá temette. a kisfiú a helyszínen meghalt.

a miskolci járásbírósa majláth ernő józsefet foglalkozás körében elkövetett, halált okozó gondatlan veszélyeztetésért két évi és négy hónapi szabadságvesztésre ítélte. /mti/

16.15/szb

-34-

16²⁸ = Bo

16³⁰ plp

bb 35. felépült a siófoki kórház

vid-fm/tné-ju ká zs

1968. október 30.

a somogy megyei építőipari vállalat dolgozói befejezték a 400 ágyas siófoki kórház építését. a műszaki átadás megtörtént. csupán a kazánok szabályozása és kisebb tereprendezési munka van még hátra. most a medicor által szállított berendezéseket szerelik. a tervek szerint az új egészségügyi létesítmény december közepén kezdi meg működését. /mti/

bb 37. rostocki tudós debrecenben

vid-fm/mné-ju ká zs

1968. október 30.

a debreceni kossuth Lajos tudományegyetem meghívására debrecenben érkezett dr. Günther Hellfeldt, a rostocki tudományegyetem oktatási rektorhelyettese. a német tudós a két intézmény közötti 1969. évi együttműködés tervéről tárgyal a debreceni egyetem vezetőivel. /mti/

bb 39. lengyel irodalmi hét a viharsarokban

vid-fm/mné-ju ká zs

1968. október 30.

szerdán lengyel irodalmi hét kezdődött a viharsarokban. a városok és falvak gimnáziumaiban, művelődési házaiban, a kollégiumokban összesen tizenhét előadást tart a klasszikus és modern lengyel költészetéről, novellairódalomról, színházi irodalomról. az első előadásra szerdán a békési Kiss István gimnáziumban került sor. /mti/

16.25/szb

-35-

16²⁸ = Bo

16³⁰ plp

bb 36. munkerőhiány sopronban

vid-fm/-tné/-s ká zs

1968. október 30.

sopron város tanácsa szerdán ülést tartott, amelyen egyebek között a város munkerő-helyzetéről tárgyaltak. megállapították, hogy a szakmunkáshiány különösen azokban az üzemekben okoz problémát, ahol nem fordítottak elég gondot a képzésre. az üzemekből sokan visszatérnek a termelőszövetkezetekbe, mert a gépesítés eredményeként szaktudásukat lakóhelyükön is hasznosíthatják. a soproni üzemekben, vállalatoknál jelenleg 321 férfi munkaerőre lenne szükség. a női munkaerő ennél is keresettebb: a negyedik negyedévben 521 női munkahely vár betöltésre. a felmérések alapján 1970-re ugyancsak munkaerőhiány várható. a tanácsülésen javasolták: átcsoportosítással vagy a dolgozók átképzésével oldják meg a problémát./mti/

--

bb 40. kilencemeletes gépóriás

a vid-cs/tné/-s ká zs

1968. október 30.

a visontai thorez külfejtéses szénbánya gépszerelőüzemében új gépóriás szerelését kezdték meg. a különleges méretű, marótárcsás kotrógép súlya 1400 tonna lesz, hossza pedig 98 méter. alkatrészei külön vagonokban érkeztek az ndk-ból visontára. a kilenc emelet magas gépszerkezet a tervek szerint a jövő év tavaszára készül el. visontán ez lesz a második ilyen kotrógép, az első 1967-ben, a bánya előkészítési munkáinál helyezték üzembe. ezt a második gépet már a visontai szerelők állítják össze, akik kitűnően elsajátították a bonyolult szerelés mesterfogásait. az új gépóriást a szénréteg fejtésére készítik fel./mti/

--

bb 41. felavatták az új szentesi kontakta-gyárat

a vid-fm/tné/-s zs

1968. október 30.

szentesen szerdán ünnepélyesen felavatták a kontakta alkatrészgyár új gyáregységét. az ünnepségen részt vett dr. horgos gyula kohó- és gépipari miniszter, győri imre, a csongrád megyei pártbizottság első titkára, valamint a megye több más párt- és állami vezetője.

/ folyt.köv. /

16.35/-s

- 36 -

16⁴² = Bo

16⁴⁵ 4p

bb 41./felavatták az új szentesi... 1. folyt./-s

az üzemcsarnokban tartott avató ünnepségen pesta kálmán, a kontakta alkatrészgyár igazgatója ismertette a gyáregység létrehozásának körülményeit és termelési feladatait. a nagyszabású gyárépítkezést a kmp megalakulásának évfordulója tiszteletére mintegy két hónappal a határidő előtt fejezték be a csongrád megyei építőipari vállalat dolgozói. az üzemi épületek a legmodernebb acélváz-szerkezetből, jórészt üvegezett tetővel készültek. a tuynyomórészt műanyag-válaszfalak könnyen mozgathatók, s így a mindenkori technológiai követelményeknek megfelelően új gyárbeépítésre alkalmas. az üzem évente 172 millió forint értékű villamos szerelési anyagot, híradástechnikai alkatrészt állít elő.

a gyáregység végleges kialakításának második ütemeként ugyanitt megkezdtek egy automatizált, programvezérelt galvánüzem építését. ezzel együtt a teljes beruházási költség meghaladja majd a 110 millió forintot./mti/

--

bb 42. primás jubileum

vid-fm/mné/-s ká zs

1968. október 30.

a makói korona étterem népi zenekarának népszerű vezetője, fátyol Mihály 45 éve muzsikál, szórakoztatja a vendégeket. a jubileum alkalmából most harmadszor kapta meg a „kiváló dolgozó” kitüntetést, a városi tanács pedig a józsef attila emléklappal jutalmazta./mti/

--

16.39/-s

- 37 -

16⁴⁸ = Bo

16⁵⁰ 4p

bb 43. pénteken temetik németh antalt

k szb sr zs

1968 október 30.

dr. németh antal, a nemzeti színház volt igazgatója, a pécsi nemzeti színház volt rendezője, színháztörténész 65 éves korában, rövid betegség után váratlanul elhunyt. temetése pénteken délután 2 órakor lesz a farkasréti temetőben. /mti/

--

bb 45. embargó: 18,30 h-ig!

chilei professzor budapesten

j szb sr zs

1968 október 30.

dr. bográn józsefnek, a kulturális kapcsolatok intézete elnökének meghívására szerdán budapestre érkezett claudio veliz, a chilei egyetem nemzetközi tanulmányok intézetének igazgatója. a professzor néhánynapos budapesti tartózkodása alatt ellátogat az afroázsiai kutató intézetbe, a marx károly közgazdaságtudományi egyetemre, a közgazdaságtudományi intézetbe és megbeszélést folytat neves közgazdászainkkal. pénteken délután előadást tart a kulturális kapcsolatok intézete előadótermében latin-amerikai centralista nacionalizmus, gazdasági fejlődés, integráció címmel. /mti/

--

bb 47. szergej petrovics alekszejev szovjet író,

tm szb sr zs

1968 október 30.

a gyetszkaja literatura című folyóirat főszerkesztője, a magyar-szovjet kulturális csereegyezmény értelmében kéthetes tanulmány-utrá hazánkba érkezett. /mti/

--

16.40/ju

16⁵⁵

17²⁵

-38

bb 44. a magyar igazságügyi orvosok társaságának nagygyűlése

1 bc/tr-ju sr zs

1968. október 30.

csütörtökön kezdődik a magyar igazságügyi orvosok társaságának idei háromnapos tudományos nagygyűlése.

a nagygyűlést a magyar igazságügyi orvosi kémia megalapítójának, dr. felletár emil emlékének szentelik. most van 100 éve annak, hogy dr. felletár emil, aki akkoriban a pesti egyetemen a törvényszéki kémia magántanára volt elvégezte azt a nevezetes vegyvizsgálatot, amelynek során elsőnek észlelte a világban, hogy a holttestek bomlásakor olyan anyagok keletkeznek, amelyek fel nem ismerése a mérgezési ügyekben végzett vegyvizsgálatoknál súlyos tévedések forrása lehet. felletár e felfedezésével életellenes bűncselekmények vádjával perbe fogott két ártatlan ember felmentő ítéletét segítette elő.

az igazságügyi toxikológia és az igazságügyi orvostan szakterületeiről 92 előadás szerepel a nagygyűlés programjában. az előadók körében az orvosszakértők mellett vegyészek, kriminalisták, bírák is szerepelnek. a megnyitóra a jogászházban a tudományos előadásokra a fővárosi bíróság épületében kerül sor. /mti/

--

bb 46. ajándéktárgy-kiállítás

k ár/áe-ju sr zs

1968. október 30.

az iparművészeti vállalat kossuth lajos utcai bemutatótermében szerdán kiállítás nyílt új ajándék- és emléktárgyakból. a kiállításon 100 iparművész mintegy ezer új alkotását mutatják be. /mti/

--

16.50/szb

-39-

17⁰⁵

80

17¹⁵

bb 48. becher-émlékkiállítás az ndk kulturközpontban

t fe/gk-ju zs

1968. október 30.

tíz éve halt meg Johannes R. Becher, a kiváló német költő, államférfi és kulturpolitikus. Az évforduló alkalmából az NDK Deák Ferenc téri kulturközpontjában dokumentumkiállítás nyílt meg. Dr. Ilse Siebert, a berlini Becher-archívum vezetője méltatta a költő életművét. A tárlat gazdag anyaga híven tükrözi, hogy Bechert szoros szálak fűzték magyar elvtársaihoz és kortársaihoz. Magyar irodalomtörténészek és tudósok Becher-tanulmányai is láthatók a kiállításon.

A megnyitó közönsége, amelynek sorában megjelent dr. Hebert Plaschke, az NDK budapesti nagykövete is, megtekintette Johannes R. Becher a „Bucus”, című regényéből készült filmet. /mti/

--

bb. 49. dr. Ajtai Miklós látogatása Szolnok megyében

vid fm/tné áe ká

1968. október 30.

Dr. Ajtai Miklós, az MSZMP politikai bizottságának póttagja, a kormány elnökhelyettese Szerdán látogatást tett Szolnok megyében. A vendéget a megyei pártbizottság épületében Csáki István az MSZMP szolnok megyei bizottságának első titkára, Fodor Mihály, a megyei tanács vb elnöke és a megye több más vezetője fogadta.

Csáki István tájékoztatást adott a megye politikai életéről, gazdasági helyzetéről, dr. Ajtai Miklós a megyei vezetők társaságában felkereste a tiszavárkonyban épülő kísérleti jellegű magnezitüzemet. Utána ellátogatott a tiszamenti vegyiművekbe, ahol az üzem vezetői ismertették a vegyiművek munkáját, majd bemutatták a kénsavüzemeket, a festék- és mosó szergyárt, a közeljövőben épülő új kénsavgyár telepítési helyét. Délután dr. Ajtai Miklós megtekintette Szolnok új lakótelepeit, a tiszaligeti létesítményeket, valamint a vasútállomás rekonstrukciós munkálatait. A városnézés után a megyei pártbizottság épületében a megye és a város párt- és tanácsi vezetőivel az időszaki politikai és gazdasági kérdésekről folytatott eszmecsere történt. /mti/

--

17.50/szb

-40-

de 18-16

bb 50. külföldi embercsempészeket ítélték el

t bc/hné-ju sr la

1968. október 30.

Külföldi embercsempészek ügyében ítélték szerdán a központi kerületi bíróság. Az ügyben Mario Rocchino, 25 éves műszaki modellkészítő, olasz állampolgár, Göppingeni lakost és Henriette Blueye, 21 éves egyetemi hallgató, New Yorki lakos, USA állampolgárt vonták felelősségre a bíróság. Nevezettek egy embercsempész szervezet vezetőjének megbízásából augusztusban egy NDK állampolgárt kiszöktettek Csehszlovákiából Ausztriába. Hasonlóképpen vállalkoztak arra, hogy Frank Schobert, NDK-beli állampolgárt kiszöktetik Magyarországról. Augusztus 11-én meg is kísérelték a Rocchino személygépkocsijával vontatott lakókocsiban elrejtve kicsempészni a férfit, de a határellenőrzésénél lelepleződtek. Schobertet átadták az NDK hatóságainak.

Bíróság Mario Rocchint egy évi szabadságvesztésre, 1500 forint pénzbüntetésre, Henriette Blueye-t, hathónapi szabadságvesztésre ítélte. Ezenkívül elrendelte kiutasításukat a büntetés letöltése után. Az ítélet nem jogerős. /mti/

--

bb 51. kitüntetés

gg-ju la

1968. október 30.

A népköztársaság elnöki tanács szilágyi Béla külügyminiszterhelyettesnek diplomáciai tevékenysége elismeréséül 60. születésnapja alkalmából a munka érdemrend arany fokozata kitüntetés adományozta. A kitüntetést Losonczy Pál, az elnöki tanács elnöke nyújtotta át. Jelen volt Cseterki Lajos, az elnöki tanács titkára, Péter János külügyminiszter és Várkonyi Péter, az MSZMP központi bizottságának osztályvezető helyettese. /mti/

--

18.00/-s

- 41 -

18-16

bb 52. emléktábla leleplezés az astoria szállónál

vt/gg/-s sr la

1968. október 30.

a hazafias népfront budapesti bizottsága és a fővárosi tanács - a polgári demokratikus forradalom 50. évfordulója alkalmából - szerdán délután emléktábla leleplezési ünnepséget rendezett az astoria szállónál. ötven esztendővel ezelőtt, október utolsó napjaiban ebben a szállóban tevékenykedett a nemzeti tanács.

keres emil színművész szavai után vida miklós, a népfront budapesti elnökségének tagja, a budapesti képviselőcsoport vezetője méltatta a korabeli események jelentőségét, rámutatott, hogy az astoria szálló akkoriban történelmi jelentőségű események színhelye volt: a nemzeti tanács négy szobában, a 11. emeleten ültette fel főhadiszállását. egyik fontos tettek egy kiáltvány megfogalmazása volt, amely sürgette az ország függetlenségének kivívását, a háború megszüntetését, a képviselőház feloszlását, új titkos választások kiírását, a föld- és szociálpolitikai reformokat.

az ünnepi esemény befejező aktusaként csikesz józsefné, a fővárosi tanács vb. elnökhelyettese budapest főváros tanácsa, vida miklós pedig a népfront nevében koszorúzta meg a szálló falán elhelyezett emléktáblát. ugyancsak elhelyezték az astoria szálló dolgozóinak koszoruját./mti/

-. -

bb 53. azonos volt a szonda-5 és a szozuz-3 megdőlt az eddigi rekord - a magyar űrkutatási bizottság titkára a szovjet űrkutatás új sikeréről

tz/hné/-s ie la

1968. október 30.

érdekes méltatást adott a szozuz-3 űrrepülésének jelentőségéről a kísérlet sikeres végrehajtása után ferencz csaba adjunktus, az űrkutatási bizottság titkára.

amint elmondta, nyilvánvalónak látszik, hogy georgij tyimofejevics beregovoj ezredes útjának célja a szozuz műszaki berepülése, az űrhajó összes fontos tulajdonságainak kipróbálása volt. ellenőrizték ezzel a kísérlettel a repülő test manőverező képességét, élettani rendszerét és általában minden berendezését.

/ folyt.köv./

18.05/-s

18⁰⁰

- 42 -

18⁴⁵ 44

bb 53./ azonos volt a szonda-5.... 1. folyt./-s

érdekes újdonsága az űrhajónak a kétfülkés megoldás, hiszen minden eddigi elődje egyetlen fülkéből állt. arra egyelőre nincs adat, hogy ha ugyanez az űrhajó négy személyrel indulna utnak, akkor is „hálószoba”, gyanánt használnák-e a második fülkét. annyi azonban - úgy látszik - jogosan feltételezhető, hogy ezt az új, második fülkét erősebb sugárvédelemmel látták el, és bizonyára nagyobb biztonságot nyújt a becsapódó meteorokkal szemben is. ez lehetővé teszi, hogy a fülkében jóval könnyebben öltözve, esetleg a kényelmetlen személyi védőfelszerelés nélkül pihenhessen az űrutasa. egyébként valószínűnek látszik, hogy ez a második fülke nem tér vissza, csupán a „parancsnoki fülkét”, hozták és hozzák vissza a jövőben is a földre.

a jelek szerint a szozuz az eddigi legnagyobb szovjet űrhajó. míg a mindmostanáig rekordernek minősült voszhoz sulya hat tonna volt, a szozuzé kétségkívül meghaladja a tíz tonnát. minden okunk megvan annak a feltételezésére is, - mondotta végül ferencz csaba -, hogy a szonda-5, amely a holdat kerülte meg, vagy egészen hasonló, vagy éppen azonos volt a szozuz-3-mal, csupán annyi eltéréssel, hogy míg az előbbi csak műszereket, ez az utóbbi embert is szállított. kétségtelennek látszik, hogy az egymás után végrehajtott két kísérletben tulajdonképpen ugyanazt az űrhajó-típust vetették alá két különböző ellenőrzésnek./mti/

-. -

bb 59. megkezdődtek a borsodi bányász kulturális hetek

vid-fm/mné/-s ká la

1968. október 30.

a borsodi szénbányák a bertelepi üzemének művelődési otthonában szerdán ünnepélyesen megnyitották a borsodi bányász kulturális heteket. a kmp és a tanácskötársaság kikiáltásának félévszázados jubileuma jegyében rendezett, március végéig tartó ünnepség-sorozatban a borsodi szénbányák nyolc üzemében - többek között perecesen, sajószentpéteren, ormosbányán és sajókazán - több mint 60 rendezvényre kerül sor. a bányász kulturális hetek alkalmából károlyi minálné ormosbányára, kun beláné pedig sajószentpéterre látogat./mti/

18.20/szb

-43-

de

18⁴⁵ 44

bb 54. elkészítik vas megye műemléki kataszterét és dokumentációját - műemlékvédelmi bizottság alakult szombathelyen

vid-fm/mné szb lá

1963. október 30.

Szerdán szombathelyen műemlékvédelmi társadalmi bizottság alakult a hazafias népfront vas megyei és szombathelyi városi bizottsága mellett. a negyventagú testület lesz a „gazdája”, a vasi műemlékvédelmek.

A bizottság munkatervében szerepel a megye műemlék-kataszterének elkészítése, a műemlékek dokumentálása. ehhez a munkához jelentős segítséget nyújtanak a vas megyei tanácsi tervezőiroda szakemberei. a műemlékek védelmére társadalmi aktivizációt hoznak létre. nagy gondot fordítanak a népi műemlékek megóvására, amelyek közül a legértékesebbeket megőrzik a szombathelyi skanzenban. /mti/

..-

bb 55. vízügyi tanácskozás keszthelyen

b vid-fm/ mné szb la

1968 október 30.

A balaton vízháztartásáról tanácskoztak keszthelyen - dégen imre államtitkár részvételével - józsa jános, a veszprém megyei pártbizottság titkára, az országos vízügyi hivatal vezetői és a keszthelyi agrártudományi főiskola szakemberei. a megbeszélés kiinduló pontja dr. belák sándor rektor parlamenti interpellációja volt, amelyben felhívta az illetékesek figyelmét a keszthelyi öböl gyors, és az idegenforgalom szempontjából rendkívül veszélyes feliszapolódására. a kutatók véleménye szerint a jelenség okozója a zala folyó hordaléka, valamint a dusan tenyésztő hínárállomány és a rendszertelen kotrás. a kutatók széleskörű vizsgálatok alapján a vízügyi intézményekkel karöltve több javaslatot dolgoztak ki a feliszapolódás megakadályozására. az elképzelések egy része vitatott. a növényevő halak a biológusok vizsgálata szerint megbontanák az élővilág egyensúlyát, - továbbá vita tárgyát képezi a nádgazdálkodás mérésékelése is, hiszen ez jelentős anyagi kiesést okozna. más elképzelés szerint a zala vizét kell megszünni. a 30-as években a zala rendezése előtt ez a természetes szűrő a kis-balaton volt, ami ma is a leggazdaságosabbnak mutatkozik.

/folyt.köv./

18.30/szb

-44-

le

18⁴⁵ 4p

bb 55. /vízügyi... 1. folyt./-szb

A keszthelyi tanácskozás igen gyümölcsöző volt, a szakemberek több kérdésben állást foglaltak. így az országos vízügyi hivatal vállalta a keszthelyi öböl rendszeres kotrását, valamint a partszakasz kiépítését, a feliszapolódást pedig a balaton vízszintjének emelésével szándékoznak elkerülni. ennek egyedüli módja a jelenlegi körülmények között egy új vízfolyás bevezetése a balatonba. erre a legalkalmasabb a dráva, de a rába is a lehetőségek listájára került. a keszthelyi kutatók a balaton védelmére széleskörű biológiai vizsgálatokra vállalkoztak. /mti/

..-

bb 56. „hűséges utitárs az ibusz,, - kiállítás az ország husz városában

a vid-fm/tné szb la

1968 október 30.

Az ibusz vándorkiállítást indított utnak az ország husz városába azzal a céllal, hogy ismertesse az ibusz útján igénybevehető bel- és külföldi utazási lehetőségeket. a kiállítást husz városban mutatják be; dunaujváros után szerdán érkezett pécsre, ahol a tudomány és technika házában avar ferenc, az ibusz belföldi propagandacsoportjának vezetője és linter emil, az ibusz propagandacsoportjának helyettes vezetője a közeljövő terveiről tájékoztatta a helyi sajtó képviselőit.

A következő évben az ibusz 80 utvonalon szervez külföldi társasutazást, és külön figyelmet fordít az előző években népszerű utvonallal kapcsolatos igények kielégítésére. így például a közkedvelt szász-svájcbba, a német demokratikus köztársaságba öt utvonalon szervez utazásokat, hogy a növekvő igényeket kielégíthesse. az őszi-téli idényben viszont rendkívül kedvező utazási lehetőségeket biztosít a szovjetunióba: egy hatnapos moszkvai ut például - a közismerten kitűnő ellátást is beleértve - mindössze 1700 forintba, a leningrádi ut 2100 forintba kerül, ugyanez nyolcnapos időtartammal moszkvába 2300 forintba, leningrádba 2400 forintba kerül. csehszlovákiába hasonlóképpen olcsó utazásokra - köztük 1300 forintért nyolcnapos magas-tátrai, 1180 forintért prága-karlovv-vary-i utazásra - nyílik lehetőség az ibusz szervezésében. a tíznapos zakopanei kirándulás sem kerül többé 1650 forintnál, míg a belföldi vonatkozásban a néhány száz forintos kirándulások, országjárások serege áll az érdeklődők rendelkezésére. /mti/

..-

18.35/-s

le

19¹⁰ 4p

- 45 -

bb 57. a közlekedés biztonságáért folytatott harc az egész társadalom ügye - benkei andrás belügyminiszter zárszavával véget ért a közlekedés biztonságáról rendezett szimpózium

t t z/tr-ju ie la

1968. október 30.

két napon át tanácskoztak a technika házában a szakemberek a fővárosi közlekedés biztonságával összefüggő kérdésekről. a szimpózium, amelyet a közlekedéstudományi egyesület, valamint a fővárosi közúti balesetelhárítási tanács rendezett, sokoldalúan vizsgálta a balesetek megelőzésének, okaik megszüntetésének lehetőségeit.

a tanácskozás második napján a tömegközlekedési és az egyéni járművek problémáiról, valamint a városi közlekedés szociológiai és pszichikai tényezőiről szóló előadásokat vitatták meg.

a szimpózium benkei andrás belügyminiszter zárszavával ért véget.

- a közúti közlekedési balesetek megelőzéséhez - mondotta többek közt - nélkülözhetetlen az állami szervek, a különböző tudományágak, kutatóintézetek és sok vonatkozásban az orvostudomány egyes ágainak együttműködése a balesetek objektív és szubjektív okainak feltárásában és elhárításában.

- budapesten az utahálózat rendszere - akárcsak a legtöbb európai fővárosban - nem a legszerencsésebb, s ez is nehezíti a forgalom biztonságának fokozását. a lapvető követelmény, hogy az utakat a közlekedési biztonság igényeinek figyelembevételével tervezzék úgy, hogy egész felépítésükkel a forgalom zavartalan áramlását segítsék elő. pusztán a forgalmat korlátozó vagy tiltó intézkedések önmagukban nem pótolhatják a biztonság fokozását megalapozó tennivalókat.

- megnyugvással kell hangsúlyoznom - mondotta a belügyminiszter - hogy hazánkban a közlekedés biztonságáért folytatott harc egyre inkább a társadalom egészének ügye, és adottak a további fejlődést segítő feltételek. kormányzatunk is komoly anyagi erőfeszítéseket tesz a korszerű és biztonságos közlekedésért. nem vagyunk hívei a megtorló intézkedéseknek, a cél az emberi értelemre való hatás és csak végső soron kívánunk adminisztratív eszközökhöz nyúlni. ha azonban valaki tudatosan szembeleyezkedik az életet védő közlekedési szabályokkal, rendőrségünk éppen a társadalom érdekében megfelelő és célravezető szigorral lép fel. /mti/

18.41/-s

de

19.10. 9/10

- 46 -

bb 58. megnyitották az „Őszirózás forradalom”, című emlékkiállítás

t ol/hné-ju sr la

1968. október 30.

szerdán a károlyi palotában megnyitották a nemzeti múzeum „Őszirózás forradalom”, című emlékkiállítását. ott volt a megnyitón politikai, gazdasági és kulturális életünk több ismert személyisége, valamint a nagy idők hős tanúi, a munkásmozgalom veteránjai.

egressy istván előadóművész tolmácsolta ady endre magyar jakobinus dala és juhász gyula az októberi forradalomhoz című versét, majd barati józsef, a hazafias népfront országos tanácsának titkára méltatta a kiállítás jelentőségét.

- ez a kiállítás névtelen százezrek és ismert vezetők 50 év előtti történelmi cselekvését mutatja be, történelmünknek azt a dicső szakaszt, amikor a munkásosztály, a forradalmi nép először vett részt döntő módon országunk, népünk sorsának alakításában.

az emlékkiállítás a nemzeti múzeum és más társintézményei az országos levéltár, s magánosok gyűjteményéből az őszirózás forradalomhoz kapcsolódó legjelentősebb dokumentumokat láthatja a közönség, az évfordulóhoz méltó keretben, abban az épületben, ahol a nemzeti tanács megalakult.

/mti/ a kiállítást a tervek szerint decemberig tartják nyitva.

--

19.10./ju

de 19.10. 9/10

-47-

bb 60. ünnepségek vidéken a polgári demokratikus forradalom 50. évfordulója alkalmából

ö vid-fm/mné-ju la

1968. október 30.

Szerdán a pécsi kamara színházban a város párt- és társadalmi szervei ünnepséget rendeztek az 1918-as polgári demokratikus forradalom 50. évfordulója alkalmából. Dr. Ádám Antal egyetemi tanár, a hazafias népfront baranya megyei bizottságának elnöke méltatta a félévszázada lejárt forradalmi események jelentőségét.

A szakszervezetek zala megyei tanácsa és a hazafias népfront zala megyei bizottsága együttes ünnepi ülésen emlékezett meg a jubileumról. Dr. Hetés Ferenc, a megyei népfront bizottság elnöke mondott ünnepi beszédet, majd az szmt és a hazafias népfront fogadást adott a forradalom veteránjainak tiszteletére.

Ugyancsak szerdán bács-kiskun megye több járási székhelyén és községében ünnepségeken méltatták az őszirozás forradalom győzelmének jelentőségét. Többek között t. Kiskunfélegyháza, Kaloocsán, Baján és Szabadszálláson került sor jubileumi megemlékezésre.

A békési városi tanács dísztermében csaknem félezer szakszervezeti és népfront aktivista hallgatta meg Nagy Istvánnak, a szakszervezetek békés megyei tanácsa vezető titkárának emlékbeszédét.

A hazafias népfront vas megyei bizottsága és a szakszervezetek vas megyei tanácsa a szombathelyi tanítóképzőben rendezett ünnepséget a polgári demokratikus forradalom 50. évfordulója alkalmából. Magyar Gyulának, az szmt vezető titkárának megemlékezése után a tanítóképző irodalmi színpada és kórusa adott műsort.

A salgótarjáni kohászati üzemek művelődési otthonában - amely most ünnepi fennállításának 90. évfordulóját is - a forradalmi jubileumok alkalmából kiállítás nyílt a szakköri tagok munkáiból.

Az őszirozás forradalomra emlékező ünnepség zajlott a sátoraljaujhegyen is, ahol Dr. Bartha István, a járási pártbizottság titkára méltatta az 1918-as polgári demokratikus forradalom jelentőségét. /mti/

--

19.41/-s

le 1950 Kp

- 48 -

bb 61. budapestre érkezett a cskp ellenőrző és revíziós bizottságának küldöttsége

hné-ju sr la

1968. október 30.

A magyar szocialista munkáspárt központi ellenőrző bizottsága meghívására Vaclav Hajek a elnök vezetésével szerdán budapestre érkezett csehszlovákia kommunista pártja központi ellenőrző és revíziós bizottságának küldöttsége. A delegációt a ferihegyi repülőtéren Barinkai Oszkár, a kebtitkára fogadta.

Az érkezésnél jelen volt Ladislav Vince, a csehszlovák szocialista köztársaság budapesti nagykövetségének ideglenes ügyvivője. /mti/

--

bb 62. megemlékezés az őszirozás forradalomról a néphadsereg központi klubjában

t vt/hné-ju sr la

1968. október 30.

A forradalom vörös hajnala, címmel a nyugdíjas tisztek és tiszteltyettesek klubjának rendezésében emlékest volt szerdán a magyar néphadsereg központi klubjában. Az egybegyültek, köztük számos veterán - sorában helyet foglalt Károlyi Mihály özvegye is. Az est részvevői először meghallgatták Kelen Dóra előadóművész nő szavaltait, majd földes Mihály József Attila-díjas író visszaemlékezését az őszirozás forradalom eseményeire.

Kedves epizódja volt az ünnepi estének, amikor a xiv. kerületi miskolci utcai általános iskola uttörő csapatának Károlyi Mihály nevét viselő őrsze köszöntette az 50 év előtti történelmi események egyik kiemelkedő alakjának özvegyét. /mti/

--

19.50/szb

le 2000 Kp

-49-

bb 63. országszerte megemlékeznek

k vt/hné-ju sr la

1968. október 30.

a polgári demokratikus forradalom 50. évfordulójáról az általános és a középiskolákban is. a tanulóifjúság előtt osztályfőnöki, illetve történelem órákon méltatták a pedagógusok a korabeli események jelentőségét. /mti/

--

bb 64. neves francia szépirodalmi kiadó hazánkban

j-ju sr la

1968. október 30.

a kulturális kapcsolatok intézete és a szerzői jogvédő hivatal meghívására szerdán este budapestre érkezett claude gallimard, az egyik legtekintélyesebb francia szépirodalmi kiadó vezetője, munkatársai kíséretében. a neves francia kiadó jövőlének célja, hogy felvegye a kapcsolatot a magyar kiadókkal és tárgyaljon további együttműködésükről. /mti/

--

bb 66. időjárásjelentés

hné-ju la

1968. október 30.

a meteorológiai intézet jelenti október 30-án, szerdán este 19 órakor:

meleg idő

várható időjárás csütörtökön estig: változóan felhős idő, eső nélkül. napközben megélnéknél délnyugati szél. reggel párásság, helyenként köd.

várható legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 20 fok körül. /mti/

--

19.50/ju

-50-

de 2005/6p

bb 65.

embargó: 21 h-ig!

ünnepi megemlékezés a madách színházban

t di/hné szb sr

1968 október 30.

az 1918-as polgári demokratikus forradalom 50. évfordulója alkalmából ünnepi megemlékezést rendezett szerdán a madách színházban a hazafias népfront budapesti bizottsága, a fővárosi tanács és a magyar televízió. az esten részt vett kállai gyula, az mszmp politikai bizottságának tagja, a hazafias népfront országos tanácsának elnöke, valamint társadalmi életünk több más vezető személyisége. ott volt a fél évszázaddal ezelőtti történelmi esemény számos részvevője.

dr. traumann rezső, a hazafias népfront budapesti bizottságának elnöke bevezetőjében méltatta a polgári demokratikus forradalom jelentőségét, s többek között hangsúlyozta: úgy emlékezünk 1918 októberére, mint a népünk teljes felszabadulásáért vívott sokévszázados küzdelem kiemelkedő fontosságú eseményére és 1919 márciusának előhírnökére. tisztelettel adózunk az őszirózsás forradalom utörőinek, előkészítőinek, harcos részvevőinek, a szocialista munkásoknak, forradalmár katonáknak, parasztoknak, értelmiségieknek.

- nagy öröm és tisztesség számunkra, hogy együtt ünnepelehetünk a forradalom veteránjaival, példát merithetünk nemcsak egykori, hanem egész életük során kifejtett munkásságukból, forradalmi magatartásukból.

az ünnepi megemlékezés további részében bánffy györgy, bánki zsuzsa, bodor tiber, farkas gabi, gábor miklós, horváth ferenc, huszti péter, juhász jácint, pécsi sándor, tallós endre, uri istván, valamint a vándor-kórus tolmácsolásában írók, költők, zeneszerzők művei idézték 1918 októberének harcait, korszakalkotó napjait. /mti/

--

20.05/szb

-51-

de 2005/6p

a szerkesztőségek figyelmébe!

-ju la

1968. október 30.

a bb 65. sz. hír / ünnepi megemlékezés a madách színházban / első bekezdésének negyedik sorától a szöveg helyesen:

.. az esten részt vett nemes dezső, az mszmp politikai bizottságának tagja, valamint társadalmi életünk, / kállai elvtárs nevét kérjük törölni, nem volt jelen / /mti/

--

bb 67. hazautazott a bolgár pénzügyi delegáció

la-ju la

1968. október 30.

d. popov bolgár pénzügyminiszter és az általa vezetett delegáció szerdán hazautazott budapestről, a bolgár pénzügyi küldöttség vályi péter pénzügyminiszter meghívására tartozkodott néhány napos baráti látogatáson hazánkban.

a két ország pénzügyminisztériumának vezetői eredményes tárgyalásokat folytattak a szocialista országok gazdasági-pénzügyi együttműködése továbbfejlesztésének kérdéseiről és a két országot érintő egyéb pénzügyi kérdésekről.

a bolgár vendégeket a ferihegyi repülőtéren vályi péter pénzügyminiszter és a pénzügyminisztérium vezetői bucsúztatták. /mti/

--

bb 68. budapestre érkezett

k di/hné-ju la

1968. október 30.

szerdán romes csandra, a béke-világ tanács főtitkára, aki időszerű kérdésekről megbeszéléseket folytat a magyar békemozgalom vezetőivel. /mti/

--

21.08/ju

le

-52-

a szerkesztőségek figyelmébe!

-ju la

1968. október 30.

a bb 65. sz. hír / ünnepi megemlékezés a madách színházban / második bekezdésének második sorában a ,, bevezetőjében,, szó t ö r l e n d ő.

a negyedik bekezdés első sora helyesen:

az ünnepi megemlékezés műsorában bánffy györgy...

/mti/

--

bb 69. a lenin-renddel kétszer kitüntetett

hné-ju la

1968. október 30.

moszkvai csajkovszkij konzervatórium növendékei november 1-én, pénteken este 8 órai kezdettel hangversenyt adnak a fészek művész klubban. /mti/

--

21.25/ju

f u

- vége -

-53-